

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Martina KOVÁŘOVÁ

**TRH PRÁCE NA KONICKU: REGIONÁLNĚ
GEOGRAGICKÁ ANALÝZA**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc. a uvedla veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci, dne.....

.....

podpis

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Doc. RNDr. Václavovi Touškovi, CSc. za trpělivost, odborné rady a připomínky při zpracování této bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina KOVÁŘOVÁ**
Osobní číslo: **R08096**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Trh práce na Konicku: regionálně geografická analýza**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce: Analyzovat příčiny problémovosti uplatňování osob na trhu práce v tomto periferním regionu vzhledem k centrům regionálního rozvoje.

1. Úvod (včetně cílů práce)
2. Stručná rešerše literatury (týkající se studovaného území a odborné problematiky)
3. Zdroje dat a metodika jejich zpracování
4. Geografická charakteristika studovaného území
5. Zaměstnanost a její strukturální změny po roce 1989 (využití dat ze sčítání 1991 a 2001 včetně dat o vyjižděce) do konce roku 2008
6. Vývoj nezaměstnanosti (včetně hodnocení vyvoje počtu volných pracovních míst) do konce roku 2008
7. Vliv ekonomické krize na situaci na trhu práce na Konicku (včetně hodnocení problémových skupin obyvatelstva, hodnocení role cizinců apod.)
8. Závěr (také naznačení očekávaných tendencí v dalším vývoji)

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 - 8 000 slov

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Mareš, P.(1998): Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha, SLON - Sociologické nakladatelství, 172 s.

Sirovátka, T.(1995): Politika pracovního trhu: Nakladatelství MU Brno, 171 s.

Šimek, M.(2007): Ekonomie trhu práce. Studijní opora pro distanční vzdělávání. Ostrava, VŠB - Technická univerzita, Ekonomická fakulta, 171 s.

Brožová, D.(2006): Kapitoly z ekonomie trhu práce. Praha, Oeconomica, 173 s.

Kolibová, H., Kubicová, A.(2005): Trh práce a politika zaměstnanosti: Distanční studijní opora. Karviná, Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 233 s.

Galvasová I. a kol.(1998): Program aktivizace na území mikroregionu Konice. výzkumná zpráva GAREP. Brno

kol.(2010): Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Prostějov za rok 2009. ÚP v Prostějově

kol.(2011): Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Prostějov za rok 2010. ÚP v Prostějově

Vedoucí bakalářské práce: Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 9. června 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2011

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 9. června 2010

OBSAH

POUŽITÉ ZKRATKY

1. ÚVOD.....	8
2. STRUČNÁ REŠERŠE LITERATURY	9
3. ZDROJE DAT A METODIKA JEJICH ZPRACOVÁNÍ	11
3.1 Zdroje dat.....	11
3.1 Metodika zpracování	12
4. VYMEZENÍ STUDOVANÉHO ÚZEMÍ A JEHO GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA	15
4.1 Fyzicko-geografická charakteristika území	16
4.2 Socioekonomická charakteristika území	17
5. ZAMĚSTNANOST A JEJÍ STRUKTURÁLNÍ ZMĚNY PO ROCE 1989... 26	
5.1 Transformace zemědělství po roce 1989	26
5.2 Transformace průmyslu po roce 1989	29
5.3 Změna v odvětvové skladbě obyvatelstva v letech 1991 - 2001	35
5.4 Změny ve vyjížděci a dojížděci obyvatel za prací v letech 1991 - 2001	40
6. VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI DO KONCE ROKU 2008.....	46
7. VLIV EKONOMICKÉ KRIZE NA SITUACI NA TRHU PRÁCE NA KONICKU	50
7.1 Vliv ekonomické krize na ukazatel míry nezaměstnanosti a počtu volných pracovních míst	50
7.2 Hodnocení problémových skupin obyvatelstva.....	53
7.3 Hodnocení role cizinců na trhu práce	58
8. SWOT ANALÝZA	60
9. ZÁVĚR.....	62
10. SUMMARY	63
11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
12. SEZNAM PŘÍLOH	67

POUŽITÉ ZKRATKY

ČSÚ – Český statistický úřad

EAO – ekonomicky aktivní obyvatelstvo

MN_m – míra nezaměstnanosti mužů

MN_z – míra nezaměstnanosti žen

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MU – Masarykova univerzita

OPM – obsazená pracovní místa

OKEČ – Odvětvová klasifikace ekonomických činností

OZP – osoby se zdravotním postižením

SO ORP – správní obvod obce s rozšířenou působností

UK – Univerzita Karlova

VÚPSV – Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

1. ÚVOD

Cílem bakalářské práce bylo zpracování regionálně geografické analýzy trhu práce na Konicku za pomoci dat o zaměstnanosti a nezaměstnanosti po roce 1989 až do současnosti. Situace na trhu práce byla srovnávána s okresem Prostějov a Českou republikou, a dále také v některých případech se správními obvody Olomouckého kraje, do něhož je správní obvod obce s rozšířenou působností (SO ORP) Konice zařazen. Pro tuto práci byly stanoveny tyto dílčí cíle práce:

- zpracovat geografickou charakteristiku SO ORP Konice, jak z hlediska fyzické geografie tak i socioekonomické,
- vyhodnotit zaměstnanost a strukturální změny ve správním obvodu po roce 1989 do roku 2008 s důrazem na transformaci zemědělství a průmyslu,
- analyzovat změny v odvětvové skladbě obyvatelstva v letech 1991 – 2001 do úrovně správního obvodu se zaměřením na komparaci s okresem a ČR,
- zhodnotit změny ve vyjížděci a dojížděci za prací v letech 1991 – 2001 v rámci správního obvodu,
- analyzovat vývoj nezaměstnanosti do konce roku 2008 za pomoci měř nezaměstnanosti a hodnocení počtu volných pracovních míst v porovnání s okresem a republikou, s podrobnějším hodnocením situace ve správním obvodu v roce 2008 (s nástupem ekonomické krize) a jeho srovnáním se správními obvody Olomouckého kraje,
- zhodnotit vliv ekonomické krize na ukazatel míry nezaměstnanosti a počtu volných pracovních míst ve správním obvodě v období let 2008 - 2011 ve srovnání s okresem, republikou a správními obvody Olomouckého kraje,
- zaměřit se na hodnocení problémových skupin obyvatelstva (osoby zdravotně postižené, dlouhodobá nezaměstnanost, ženy atd.),
- pozornost také věnovat roli cizinců na trhu práce v okrese Prostějov,
- naznačit očekávané tendence v dalším vývoji na trhu práce v SO ORP Konici za pomoci SWOT analýzy.

2. STRUČNÁ REŠERŠE LITERATURY

V České republice se problematikou trhu práce zabývají nejen geografové, ale i ekonomové a zvláště pak sociologové. Z pohledu geografů se trhem práce věnují geografická pracoviště jako Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy (UK) a Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity (MU) v Brně, konkrétně Geografický ústav. V oblasti této problematiky na katedře sociální geografie a regionálního rozvoje UK působí J. Tomeček, který se zabývá geografii práce a nezaměstnaností a dále také D. Drbohlav (2008), který řeší pracovní migraci. Na Masarykově univerzitě v Brně se zabývá trhem práce V. Toušek, který je zároveň jádrovým pracovníkem Centra pro regionální rozvoj a Geografického ústavu.

Studie zaměřené na problematiku ekonomie trhu práce jsou především učebnicového charakteru. Jde o publikace vytvořené především zaměstnanci Vysoké školy ekonomické v Praze např. D. Brožová (2006) a VŠB – Technické univerzity v Ostravě, M. Šimek (2007), jako studijní opory pro distanční studium.

Ze sociologů se problematikou trhu práce v České republice zabýval T. Sirovátka (1995), který zkoumal politiku trhu práce a P. Mareš (1998), který v nezaměstnanosti viděl sociální problém, ale i další. Svou bohatou publikační činností prezentují ve formě sociologických výzkumných zpráv a studií i dvě významná vědecká pracoviště, ke kterým ředíme Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (VÚPSV) v Praze a jeho pobočku Fakultu sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, na níž působí Sirovátka.

Za zmínku určitě stojí i studijní materiál pro kombinované studium pro Slezskou univerzitu v Opavě Kolibová, Kubicová (2009) „Trh práce a politika zaměstnanosti“.

V současné době se řada autorů zabývajících se trhem práce věnuje globální hospodářské krizi a jejím dopadům na trh práce. Změnami na regionálních trzích práce ve spojení s ekonomickou krizí se v ČR kromě J. Blažka (2010) zabývají také V. Novák a V. Toušek (2010). Ti např. v článku (2011) „Ekonomická krize a trh práce v České republice“ prezentují hypotézu, že v době ekonomické krize se nemusí vždy zvyšovat regionální rozdíly v situaci na trhu práce. Dopadem ekonomické krize na zaměstnanost v ekonomických subjektech se dále zabírají K. Duspivová a P. Spáčil. (2010).

Co se týče vlastivědných publikací zabývajících se územím Konicka, tak těch je bohužel velmi málo. Chráněnými oblastmi Konicka a přírodními podmínkami se zabývá jedna ze svazků Agentury ochrany přírody a krajiny ČR publikace „Chráněná území ČR – Olomoucko“ od Mackovčina a kol. (2002). Základní poznatky o oblasti Konicka prezentuje „Zpráva o situaci v území mikroregionu Konicko“ (1997), jež byla zpracována brněnskou společností pro regionální a ekonomické poradenství GAREP v rámci programu rozvoje regionu. Historickou dvojpublikací o městě Konici jsou „Dějiny města Konice“ J. Pinkava (1993, 1995). Podnikáním na Konicku se okrajově zabývá T. Cydlík (2009).

3. ZDROJE DAT A METODIKA JEJICH ZPRACOVÁNÍ

3.1 Zdroje dat

Nejdůležitějšími zdroji dat, které byly využívány v této práci, byly hlavně údaje poskytované Českým statistickým úřadem (ČSÚ), data poskytovaná Integrovaným portálem Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) [online] včetně zpráv vydávaných Úřadem práce v Prostějově, dále údaje z databáze firem HBI [online] a v neposlední řadě také studie brněnské společnosti GAREP a dalšími.

K vytvoření geografické charakteristiky správního obvodu byla využita literatura od Demka, která zařadila území do geomorfologického systému. Obecná charakteristika krajiny byla čerpána z poznatků práce společnosti GAREP, jež byla zprávou o stavu přírodního, hospodářského prostředí mikroregionu Konicka. K rozčlenění krajiny byl dále použit Národní geoportál INSPIRE [online] a o chráněných oblastech mluví Mackovčín a kol.. Poznanky o demografickém potenciálu Konicka byly vytvořeny na základě Demografické ročenky správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, Demografické ročenka krajů 2001 – 2010 a Předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Česká republika a kraje. O struktuře obyvatelstva se dovídáme ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 1991, 2001 a z výše zmíněných předběžných výsledků z roku 2011.

K vyhodnocení zaměstnanosti a strukturálních změn v letech 1989 – 2008 bylo použito jako základní literatury studie, která popisuje transformaci zemědělství a průmyslu v Programu aktivizace pro území mikroregionu Konice. Dále byly údaje doplněny o data z databáze firem HBI [online] společně s daty ze Subjektů národního hospodářství 1999, Justice [online] a o poznanky diplomové práce Pleskové. Co se týče analýzy změn v odvětvové skladbě obyvatelstva, k té využíváme ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO), které je sledováno při pravidelných Sčítání lidu, domů a bytů 1991 a 2001. Stejně jako tyto údaje o EAO jsou změny ve vyjížděce a dojížděce obyvatel zaznamenávány v pravidelných sčítáních.

Situaci na trhu práce není analyzována však jen za pomoci dat o zaměstnanosti, ale i z dat zaměřujících se na nezaměstnanost. Vývoj měř nezaměstnanosti a počet volných pracovních míst je sledován pravidelně Ministerstvem práce a sociálních věcí, které data získává od úřadů práce rozmístěných po celé ČR. Tyto data jsou dostupná na Integrovaném

portálu MPSV. Díky tomuto portálu bylo možné analyzovat vývoj nezaměstnanosti do konce roku 2008 a následně pak zhodnotit vliv ekonomické krize na ukazatele nezaměstnanosti a počtu volných pracovních míst.

Pro zpracování vlivu ekonomické krize na situaci na trhu práce bylo provedeno hodnocení problémových skupin obyvatelstva a role cizinců. Ke zhodnocení problémových skupin byly použity údaje, které obsahuje databáze MPSV, nazývané „GIS – prostorová analýza“, zabývající se strukturou uchazečů o zaměstnání. Pro analýzu bylo využito údajů o struktuře uchazečů dle věkových skupin, které však nabízí pouze GIS – prostorová analýza za rok 2008 ze tří zpracovávaných let 2008, 2009 a 2010 použitých v této práci. A dále byly zpracovány údaje o uchazečích dle dosaženého vzdělání, data pro výpočet dlouhodobé míry nezaměstnanosti a nezaměstnanosti mužů a žen. Co se týče dat uchazečů se zdravotním postižením, které jsou také použity, tak ty nabízel ČSÚ, které tyto údaje převzalo z MPSV. Okresní data spolu s republikou jsou využity ze Čtvrtletních statistik nezaměstnanosti uveřejněných na Integrovaném portálu MPSV, stejně tak jako údaje o cizincích zpracovávaných Úřadem práce v Prostějově a zveřejněných ve Zprávě o situaci na trhu práce.

3.2 Metodika zpracování

Základní metodou, která byla využita v této práci, byla komparativní metoda, tedy srovnávací, jak prostorová tak i časová. Tato metoda umožňuje srovnání různých územních jednotek a období. Situace na trhu práce v SO ORP Konici byla porovnávána s republikou, okresem a dále také s ostatními správními obvody Olomouckého kraje.

Při charakterizování studovaného území z hlediska demografického potenciálu oblasti bylo částečně využito srovnání vývoje let 2001 – 2005 a 2006 – 2010. Srovnávána byla bilance obyvatelstva a v ní zejména přírůstky obyvatel. Výpočty těchto přírůstků: přírůstek přirozený = živě narození – zemřelí, přírůstek stěhováním = přistěhovalí – vystěhovalí a celkový přírůstek = přirozený přírůstek + přírůstek stěhováním. Dále byl počítán roční průměr na 1000 obyvatel středního stavu.

Při analýze strukturálních změn v odvětvové skladbě obyvatelstva bylo využíváno zejména podílových hodnot zaměřujících se na ekonomickou aktivitu obyvatelstva.

Obyvatelstvo rozdělujeme na ekonomicky aktivní obyvatelstvo a ekonomicky neaktivní. Pracovní sílu neboli EAO tvoří osoby starší 15 let, ať už zaměstnané či nezaměstnané. Mezi zaměstnané osoby řadíme osoby v postavení zaměstnanců, zaměstnavatelů či samostatně činné osoby. Pro regionální analýzu bylo použito ukazatele míry ekonomické aktivity, jenž vyjadřuje procentuální podíl počtu ekonomicky aktivních na počtu osob starších 15 let. Pro zhodnocení změn bylo potřeba rozdělit EAO dle odvětví ekonomické činnosti na I. sektor (zemědělství, lesnictví a rybolov), II. sektor (průmysl a stavebnictví) a na III. sektor (služeb). Aby bylo možné srovnat tyto údaje, získávané ze Sčítání lidu, domů a bytů, bylo nutné přepočítat osoby, jenž neuvedly základní sektor ekonomiky. Vycházelo se z předpokladu, že tyto osoby jsou zastoupeny ve stejném poměru, jaká je struktura osob v uvedených sektorech. Dále k podrobnějšímu hodnocení struktury EAO v roce 2001 bylo využito dat o EAO dle odvětvové klasifikace (OKEČ). Pro možné srovnání bylo nutné, stejně jako v předchozím případě přepočítat tyto osoby, které své odvětví neuvedly naprosto stejným způsobem. K hodnocení strukturálních změn bylo nutné zahrnout i osoby vyjíždějící a dojíždějící za prací. Tyto data jsou také součástí sčítání a pomocí nich bylo vypočítáno dojížděkové saldo (dojíždějící – vyjíždějící) a obsazenost pracovních míst (OPM). Výpočet $OPM = Z - V + D$, (Z – zaměstnaní, V – vyjíždějící, D – dojíždějící). Následně obce byly rozřazeny do kategorií podle počtu OPM takto: kategorie nad 1000; 500 – 999; 200 – 499; 100- 199; 50 – 99; 20 – 49; do 20 OPM. Poměr pracovních obytné funkce území vyjadřuje index (OPM/Z), který klasifikuje jednotlivé funkce takto:

- 1,75 a více (výrazně pracovní),
- 1,50 – 1,74 (pracovní),
- 1 – 1,49 (pracovně obytná),
- 0,50 – 0,99 (obytně pracovní),
- 0,25 – 0,49 (obytná),
- 0 – 0,24 (výrazně obytná).

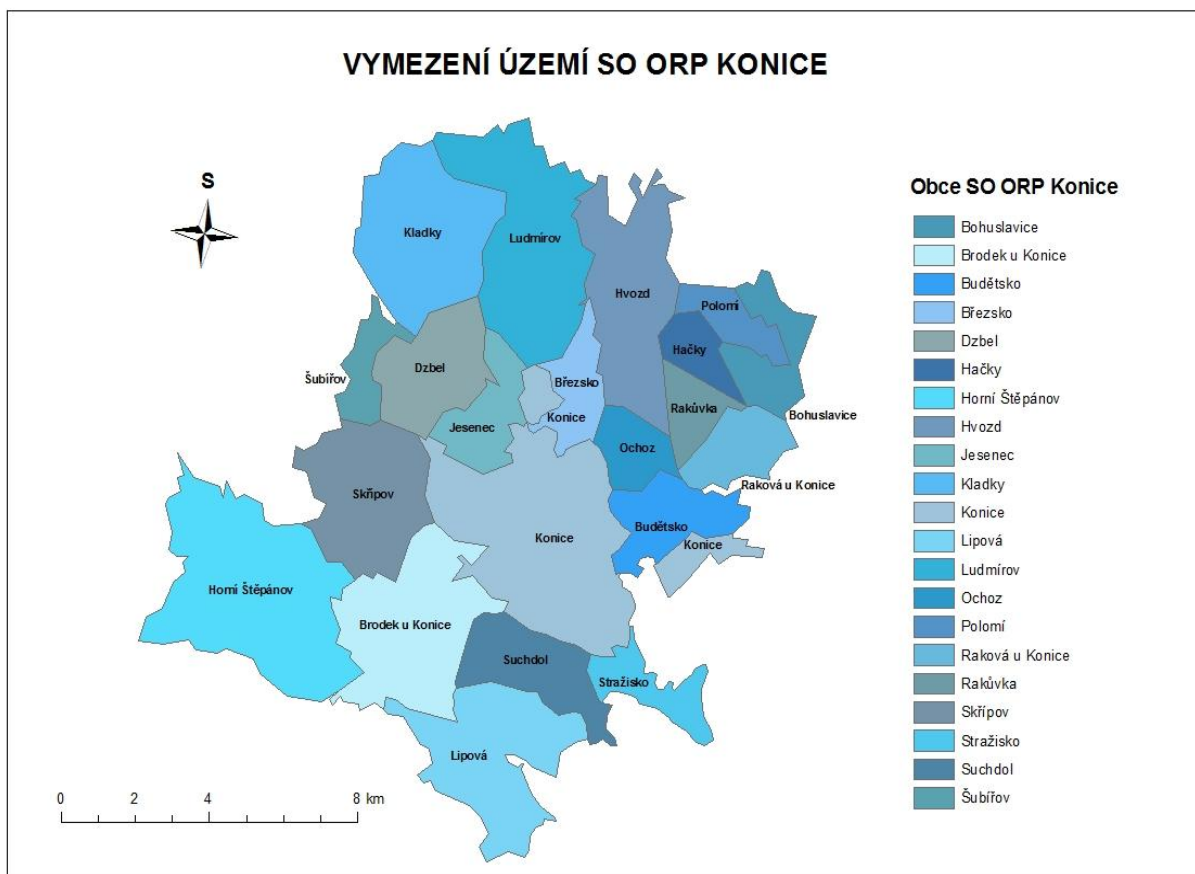
Základními použitými ukazateli hodnotícími vývoj nezaměstnanosti byly míry nezaměstnanosti a počty uchazečů na jedno volné pracovní místo, všechny počty byly uváděny ke konci roku tedy k 31.12.. Počet uchazečů na jedno volné pracovní místo byl vypočítán podílem dosažitelných uchazečů o zaměstnání na počet volných pracovních míst. Čím vyšší je tato hodnota, tím horší je situace na trhu práce. Vzhledem k dostupnosti dat o správním obvodu nabízeném portálem MPSV od roku 2001, bylo srovnání s ČR a okresem

provedeno od téhož roku. Zaměření na strukturu uchazečů o zaměstnání bylo posuzováno od nástupu ekonomické krize, tedy od roku 2008, kde byly vypočítány tyto ukazatele: podíl uchazečů osob se zdravotním postižením (OZP), struktura uchazečů podle věkových skupin, dle dosaženého vzdělání, míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl osob nezaměstnaných déle jak 12 měsíců na celkové pracovní síle), míra nezaměstnanosti mužů a žen (podíl nezaměstnaných mužů a žen na EAO mužích či ženách) a nakonec také byla řešena role cizinců.

V této práci bylo využito map a kartogramů, které byly zhotoveny za pomoci programu ArcGIS 9.3.

4. VYMEZENÍ STUDOVANÉHO ÚZEMÍ A JEHO GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Správní obvod obce s rozšířenou působností Konice leží v západní části Olomouckého kraje a je vymezen vyhláškou ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. výčtem 21 obcí, které do něho spadají (ČSÚ [online], 2012). Mezi tyto obce jsou zařazeny Bohuslavice, Brodek u Konice, Březsko, Budětsko, Dzbel, Hačky, Horní Štěpánov, Hvozd, Jesenec, Kladky, Konice, Lipová, Ludmírov, Ochoz, Polomí, Raková u Konice, Rakůvka, Skřípov, Stražisko, Suchdol a Šubiřov. Území Konicka, které náleží do okresu Prostějov, tvoří hranici s Pardubickým a Jihomoravským krajem. Sousedícími správními obvody jsou SO ORP Litovel, SO ORP Prostějov, SO ORP Boskovice a SO ORP Moravská Třebová.

Obr. 1 Administrativní mapa vymezení území SO ORP Konice (vlastní zpracování s využitím ArcGIS 9.3 (ESRI Maps))

4.1 Fyzicko-geografická charakteristika území

Substrátová a geomorfologická rozmanitost určuje rozčlenění území správního obvodu na severní oblasti Krkonošsko-jesenické soustavy – Zábřežské vrchoviny a jižní oblast spadající do subprovincie Česko-moravské soustavy, Dražanské vrchoviny. Zatímco Dražanská vrchovina má charakter spíše ploché vrchoviny, dle morfometrického typu reliéfu relativní výškové členitosti, Zábřežská vrchovina spíše členité pahorkatiny. Severní území Zábřežské vrchoviny je dynamičtěji modelované, s hlubšími, často zalesněnými údolími, prudšími stráněmi a svahy. (J. Demek, 2006) Nejvýše vystupuje povrch Konicka u Horního Štěpánova, kde dosahuje výšky 672 m n.m. a tímto bodem je vyvýšenina nazývaná Babylón (GAREP, 1997).

Tab. 1. Seznam geomorfologických jednotek území

SYSTÉM	Hercynský	Hercynský
PROVINCIE	Česká vysočina	Česká vysočina
SUBPROVINCIE	Krkonošsko-jesenická soustava	Česko-moravská soustava
OBLAST	Jesenická oblast	Brněnská vrchovina
CELEK	Zábřežská vrchovina	Dražanská vrchovina
PODCELEK	Bouzovská vrchovina	Konická vrchovina
OKRSEK	Ludmírovská vrchovina	Štěpánovská planina
	Přemyslovická pahorkatina	

Zdroj: J. Demek, 2006

Podle regionálního geologického členění České republiky území regionu Konicka spadá do geologické jednotky Českého Masivu do oblasti moravskoslezské konkrétně do moravskoslezského paleozoika. Konická vrchovina je geologicky budována paleozoickými horninami, konkrétně droby a slepenci, na kterých jsou vyvinuty kambizemě a pseudogleje, stejně tak jako v části Bouzovské vrchoviny, kde navíc vystupují krátké vápencové hřbety a vrchy s příkrými, skalnatými, často konkávními svahy. Dále se v údolních nivách vodních toků vyskytují typické fluvizemě (Národní geoportál ISPIRE [online], c2010-2012).

Postavení Konicka v oběhu vody je zcela výjimečné, dané jeho polohou s převažujícími úseky vodních toků, jež se odtud radiálně rozbíhají na všechny světové strany. Severovýchodní část území je odvodňována pramennými přítoky Šumice. Největší část území je odvodněna tokem Romže s jejími přítoky, která je zásadní, určuje osu území a dává charakter celému středu území konické kotliny. Jihozápadní okraj území je odvodňován přítoky Úsobrnského potoka. Klima oblasti je mírně teplé, srážkově průměrné až

nadprůměrné. Vzhledem k výšinné poloze části území se zde vyskytují silné větry a přízemní inverze teploty vzduchu tak bývá rozrušována (GAREP, 1997).

Co se týče využití území, převažuje orná půda nad travními porosty a lesy. Tato krajina je tedy specifikována jako lesozemědělská (podle Národního geoportálu INSPIRE [online], c2010 - 2012). Sídla jsou v závěrech údolí a na okrajích plošin, místy i v pohledově exponovaných polohách na plošinách. Lesy tvoří pouze malé až střední celky.

Z hlediska Regionálně fytogeografického členění ČR (Národní geoportál ISPIRE [online], c2010-2012) území řadíme do oblasti Mezofytika, obvodu Českomoravského mezofytika, okrsku Dražanská vrchovina, části 71b Dražanská plošina. Z hlediska Potencionální přirozené vegetace (Národní geoportál ISPIRE [online], c2010-2012) je území pokryto zejména bučinami a bikovo-jedlovou doubravou.

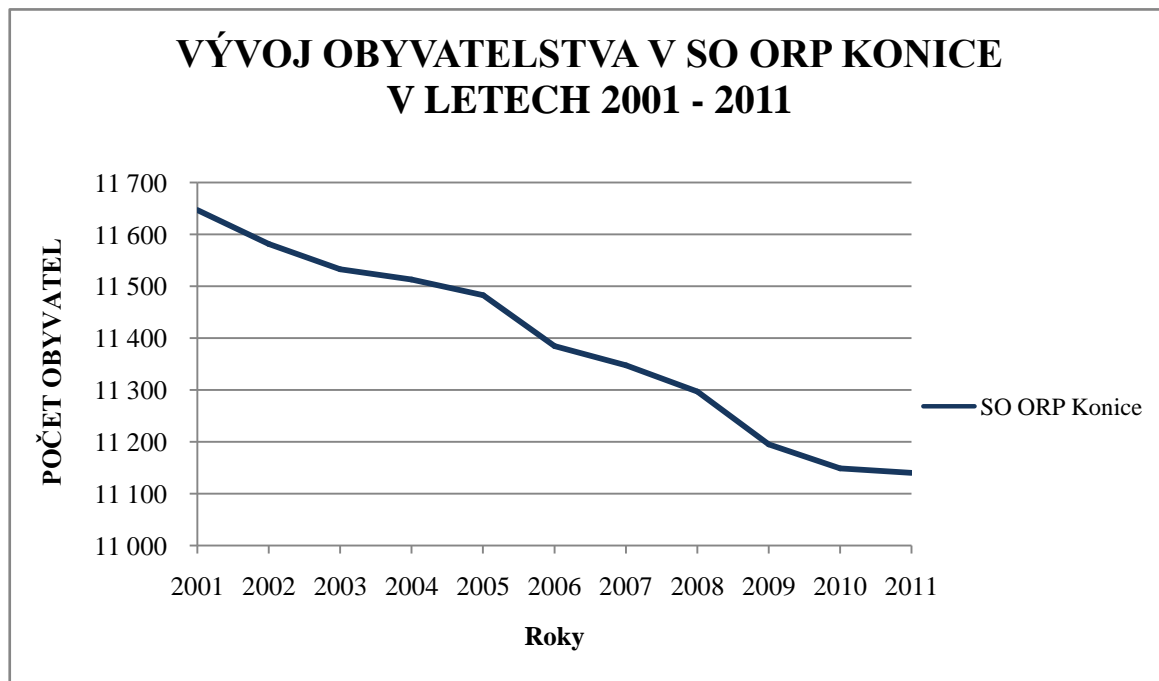
Území správního obvodu Konice je bohaté na množství chráněných oblastí. Plošně nejrozsáhlejší oblastí, kterou je zde možné nalézt, je přírodní park Kladecko. Jde o oblast severně od Konice, ceněnou především pro zachovaný krajinný ráz s velkou druhovou pestrostí a výskytem vzácných a ohrožených rostlinných a živočišných druhů. V tomto přírodním parku se nachází šest maloplošných chráněných území. Dalších šest se nachází mimo území přírodního parku (Mackovčín a kol., 2002).

4.2 Socioekonomická charakteristika území

SO ORP Konice je charakterizován jako typické, dlouhodobě depopulační území s nepříznivou věkovou, vzdělanostní a ekonomickou strukturou obyvatelstva.

V tomto obvodu žilo 11 149 obyvatel na rozloze 17 806 ha k 31.12.2010. Podíl žen na obyvatelstvu činil 50,4 % (5 621 žen). Dle předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 bylo 26.3.2011 na území správního obvodu 11 140 žijících osob, z čehož ženy tvořili také 50,4 %.

Vývoj obyvatelstva na Konicku má neustále klesající charakter. Celkový počet obyvatel se od roku 2001, kde činil 11 647 obyvatel, neustále snižoval. Nejnižší hodnota počtu obyvatel byla zaznamenána v roce 2011 a tato hodnota byla 11 140 obyvatel.

Obr. 2 Vývoj obyvatelstva v SO ORP Konice v letech 2001 – 2011 (Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Česká republika a kraje, ČSÚ 2012)

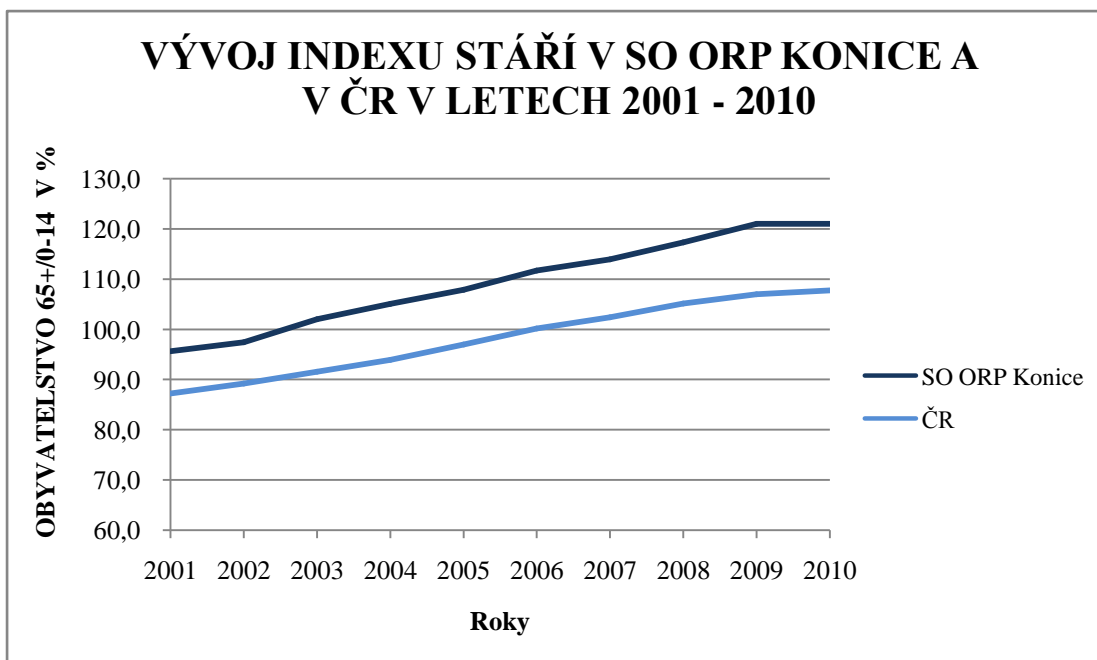
Podle krajské varianty vymezení venkova dle Českého statistického úřadu (Postavení venkova v Olomouckém kraji, 2009), kdy za venkov jsou považovány všechny obce do 2000 obyvatel, žilo ke konci roku 2010 v SO ORP Konice 74,1 % venkovského obyvatelstva. Tedy z celkového počtu 21 obcí disponovala statutem města pouze obec Konice s 2 888 obyvateli k 31.12.2010, která byla zároveň největší obcí dle velikostní struktury obcí. Naopak nejmenší obcí byla obec Rakůvka se 102 obyvateli (viz. tab. 2).

Tab. 2 Základní geografické charakteristiky obcí Konicka (k 31.12.2010)

ÚZEMÍ	POČET OBYVTEL	ROZLOHA [KM ²]	HUSTOTA ZALIDNĚNÍ [OBYV./KM ²]
Bohuslavice	462	4,9	95,3
Brodek u Konice	913	14,2	64,5
Březsko	213	4,0	52,7
Budětsko	408	5,8	70,2
Dzbel	253	7,4	34,0
Hačky	107	2,7	39,9
Horní Štěpánov	987	20,0	49,4
Hvozd	630	12,4	50,9
Jesenec	300	4,8	62,4
Kladky	359	13,1	27,4
Konice	2 888	24,4	118,2
Lipová	753	12,2	61,9
Ludmírov	574	15,0	38,2
Ochoz	187	3,3	56,5
Polomí	144	2,9	49,7
Raková u Konice	209	4,2	49,8
Rakůvka	102	2,9	35,4
Skřípov	357	11,1	32,2
Stražisko	434	3,6	122,3
Suchdol	621	6,7	93,0
Šubířov	248	2,5	98,0
SO ORP Konice	11 149	178,0	62,6

Zdroj: MOS – městská a obecní statistika, ČSÚ 2012, vlastní výpočty

Pro tuto oblast je typické demografické stárnutí, při němž se změnila věková struktura obyvatelstva takovým způsobem, že se zvýšil podíl osob starších 65 let a zároveň se snížil podíl osob mladších 15 let. Tento proces probíhá od roku 2003 včetně. O stárnutí obyvatelstva vypovídá i index stáří, který roste a zároveň překračuje hodnotu 100 % (tzn. počet osob v postproduktivním věku převyšuje dětskou složku populace) v období výše zmiňovaném (od roku 2003 včetně), a který se vyšplhal až na hodnotu 121 % v roce 2010. Pro srovnání celorepubliková hodnota indexu stáří v téže roce byla 107,8 %. K překročení postproduktivní složky obyvatelstva došlo v České republice v roce 2006. Na konci roku 2010 tvořilo obyvatelstvo do roku 14 let 13,9 %, od 15 do 64 let 69,3 % a obyvatelstvo nad 65 let 16,8 %. Průměrný věk populace žijící v SO ORP Konice byl 41,7 let, což je o něco více než průměrný věk České republiky, který činil 40,8 let.

Obr. 3 Vývoj indexu stáří v SO ORP Konice a v ČR v letech 2001 – 2010 (Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; Demografická ročenka krajů 2001 – 2010, ČSÚ 2011)

Vzdělanostní struktura obyvatelstva správního obvodu Konice není příliš příznivá, což dokazuje následující tab. 3 a obr. 4. Z obyvatelstva staršího 15 let v roce 1991, které žilo na území správního obvodu, mělo 45,6 % obyvatel základní vzdělání. Osoby se vzděláním bez maturity tvořili 37,5 % obyvatelstva. Naproti tomu podíl osob nejméně s maturitou byl pouze 16,8 %. V roce 1991 byl tedy dominantní podíl osob se základním vzděláním, který převyšoval celorepublikový podíl o více jak 10 %.

V následujícím sčítacím roce 2001 byl podíl osob se základním vzděláním 30,8 %, tedy se snížil na úkor vzdělaných s maturitou a vysokoškolsky vzdělaných, kde došlo k navýšení jejich podílů. Během těchto deseti let došlo také ke zvýšení podílu osob se středním vzděláním bez maturity na 44,2 %. Avšak jak podíl osob se základním vzděláním tak se vzděláním bez maturity stále převyšovaly republiku o více jak 5 %. Naproti tomu podíl osob nejméně s maturitou trpěl stejně jako v roce 1991 podstavem vůči republice.

Tab. 3 *Vzdělaností struktura obyvatelstva SO ORP Konice v letech 1991, 2001 a 2011 podle nejvyššího dosaženého vzdělání z obyvatelstva staršího 15 let – absolutní i relativní údaje*

TYP VZDĚLÁNÍ	absolutně			relativně [%]		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011
ZÁKLADNÍ	4 254	2 997	2 109	45,6	30,8	22,7
STŘEDNÍ BEZ MATURITY	3 497	4 301	4 049	37,5	44,2	43,6
STŘEDNÍ S MATURITOU	1 337	2 060	2 452	14,3	21,1	26,4
VYSOKOŠKOLSKÉ	233	382	674	2,5	3,9	7,3

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ 2012; vlastní výpočty

Vysvětlivky:

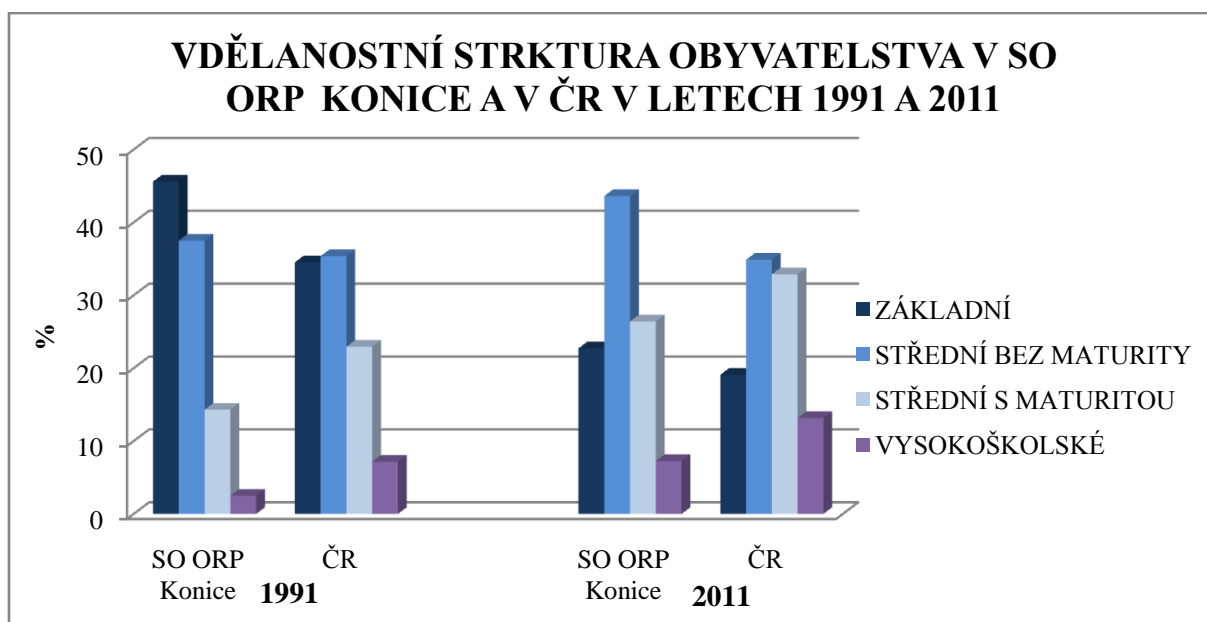
Základní – vzdělání základní, nedokončené základní vzdělání, nezjištěno

Střední bez maturity – vzdělání střední odborné a učňovské bez maturity

Střední s maturitou – vzdělání střední všeobecné, odborné a učňovské s maturitou

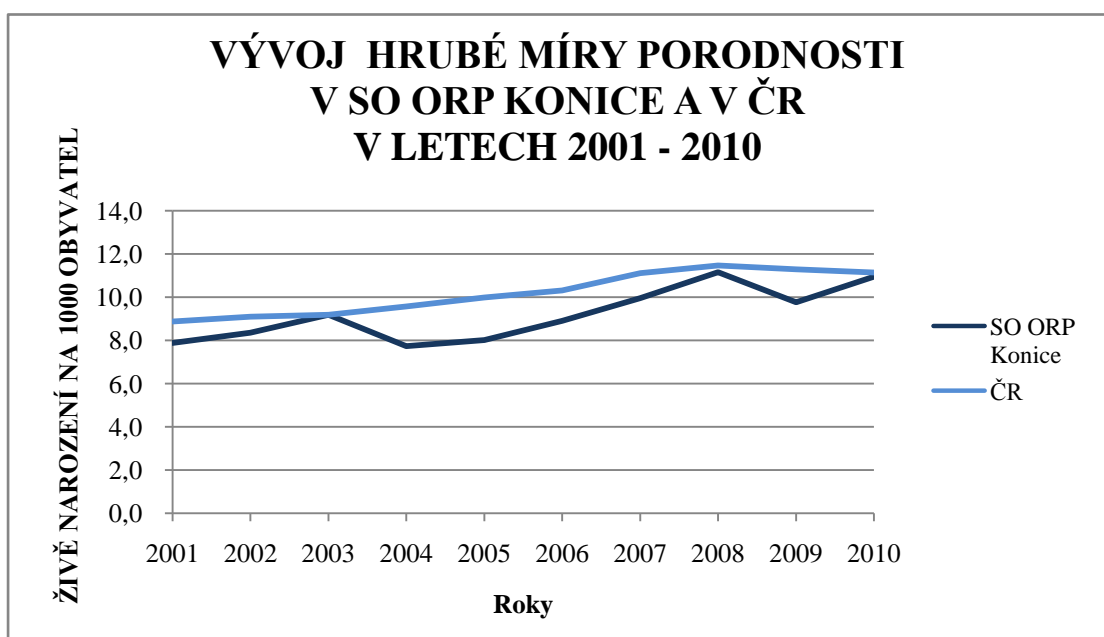
Vysokoškolské – vzdělání vysokoškolské

Co se týče struktury vzdělanosti ve vývoji let 1991 – 2011, zjišťujeme, že během těchto 20 let došlo k výrazným změnám. Dříve vévodící podíl osob se základním vzděláním, se ve správním obvodě v průběhu let snížil o 50 %. I přesto však převyšuje hodnoty za republiku. Nynější dominantou jsou středně vzdělaní bez maturity, kteří tvoří 43,6 % vzdělaných osob obvodu. Ti v průběhu let navýšili svůj podíl o více jak 6 %. Ve srovnání s Českou republikou je podíl těchto osob stále vyšší téměř o 9 %. Podíl osob s nejméně maturitou tvoří 33,7 % vzdělaného obyvatelstva správního obvodu, což je téměř podíl osob se středním vzděláním v republice. Z čehož je tedy patrné, že podíl osob s nejméně maturitou byl a je stále nízký, přesto že se podíl vysokoškolsky vzdělaných v průběhu let 1991 – 2011 zvýšil o více jak dvojnásobek. Vzdělanostní struktura souvisí zejména s nabídkou a charakterem pracovních příležitostí v regionu, který měl a má velkou poptávku po méně kvalifikovaných pracovních silách do oděvní výroby. Proto většina lidí s vyšším vzděláním odchází hledat práci mimo území Konicka.

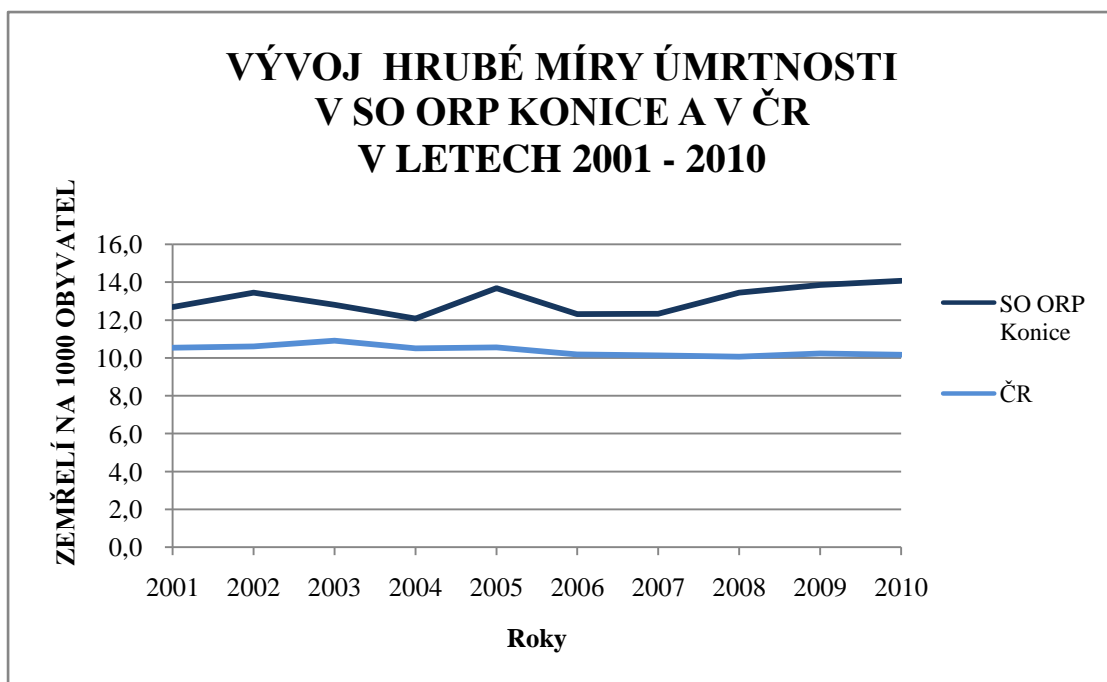

Obr. 4 *Vzdělanostní struktura obyvatelstva v SO ORP Konice a v ČR v letech 1991 a 2011*
(Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, ČSÚ 1993; předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011, ČSÚ 2012; vlastní výpočty)

Populační vývoj v SO ORP Konici je charakterizován nízkou úrovní plodnosti, respektive nízkou porodností, extrémní úmrtností a intenzivní migrací obyvatelstva, jež dokazují obr. 5 a 6 a dále tab. 4.

Obr. 5 *Vývoj hrubé míry porodnosti v SO ORP Konice a v ČR v letech 2001 – 2010* (Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; Demografická ročenka krajů 2001 – 2010, ČSÚ 2011)

Obr. 6 Vývoj hrubé míry úmrtnosti v SO ORP Konice a v ČR v letech 2001 – 2010 (Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; Demografická ročenka krajů 2001 – 2010, ČSÚ 2011)

Hrubá míra úmrtnosti výrazně převyšuje republikovou hrubou míru. Tento fakt je také dán přítomností většího počtu domovů důchodců nacházejících se na území regionu, které také mimo jiné ovlivňují věkovou strukturu obyvatelstva a tím spojeného vyššího podílu poproduktivní věkové skupiny obyvatel. Zařízení sociální péče pro staré obyvatelstvo se nachází v Konici, Jesenci, Bohuslavicích a Ludmírově a nabízí takřka 200 míst.

Tab. 4 Vývoj přírůstků obyvatelstva v SO ORP Konice v letech 2001 - 2010

ROKY	PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	PŘÍRŮSTEK STĚHOVÁNÍM	CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK	PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	PŘÍRŮSTEK STĚHOVÁNÍM	CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK
	ABSOLUTNĚ			RELATIVNĚ V ‰		
2001	-56	-16	-72	-4,8	-1,4	-6,2
2002	-59	-6	-65	-5,1	-0,5	-5,6
2003	-42	-7	-49	-3,6	-0,6	-4,2
2004	-50	30	-20	-4,3	2,6	-1,7
2005	-65	35	-30	-5,7	3,0	-2,6
2006	-39	-59	-98	-3,4	-5,2	-8,6
2007	-27	-10	-37	-2,4	-0,9	-3,3
2008	-26	-25	-51	-2,3	-2,2	-4,5
2009	-46	-56	-102	-4,1	-5,0	-9,1
2010	-35	-11	-46	-3,1	-1,0	-4,1

Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; vlastní výpočty

Dalším problémem Konicka jsou zejména dlouhodobé úbytky obyvatelstva způsobené migrací, kdy z regionu odcházejí zejména mladí lidé na počátku svého produktivního věku. Porovnáním dvou po sobě jdoucích období let 2001 – 2005 a 2006 - 2010 v rámci správního obvodu můžeme říci, že došlo sice k navýšení přirozeného přírůstku o 1,6 ‰, avšak počet živě narozených nepřevýšil počet zemřelých, tudíž hodnoty přirozeného přírůstku zůstávají záporné. Migrační saldo bylo v období let 2001 – 2005 kladné, na což měl vliv kladný přírůstek stěhováním v roce 2004 a 2005. V následujícím období počet přistěhovaných nepřevýšil počty vystěhovaných, tedy migrační saldo bylo záporné. Průměrná hrubá míra migračního salda se změnila z 0,6 ‰ v období let 2001 – 2005 na -2,8 ‰ pro období let 2006 – 2010. Celkový přírůstek obyvatelstva představuje změnu počtu obyvatel v důsledku přirozené měny obyvatel a změny stěhováním. Ve správním obvodě dosahoval celkový přírůstek záporných hodnot v obou sledovaných obdobích. Hovoříme tedy o celkovém úbytku obyvatel. A v rámci sledovaných období dokonce o prohloubení tohoto úbytku z -4,1 ‰ na -5,9 ‰.

Tab. 5 Pohyb obyvatelstva na Konicku v období let 2001 – 2005 a 2006 - 2010

OBDOBÍ LET	ŽIVĚ NAROZENÍ	ZEMŘELÍ	PŘIROZENÝ PŘÍRŮSTEK	PŘISTĚHOVALÍ	VYSTĚHOVALÍ	MIGRAČNÍ SALDO	CELKOVÝ PŘÍRŮSTEK
ABSOLUTNĚ							
2001 - 2005	476	748	-272	1 004	968	36	-236
2006 - 2010	573	746	-173	919	1080	-161	-334
ROČNÍ PRŮMĚR NA 1000 OBYVATEL STŘEDNÍHO STAVU							
2001 - 2005	8,2	12,9	-4,7	17,4	16,7	0,6	-4,1
2006 - 2010	10,1	13,2	-3,1	16,3	19,1	-2,8	-5,9

Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011; vlastní výpočty

V mikroregionu Konice trvale bydlelo k 26.3.2011 celkem 5 312 ekonomicky aktivních obyvatel, což představuje 47,7 % obyvatel území. Zaměstnané osoby tvořili z celkového počtu ekonomicky aktivních (EAO) 86,8 % (předběžných výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011).

Ze socioekonomického hlediska má správní obvod Konice zemědělsko – průmyslový charakter. Zaměření regionu na zemědělství, oděvní průmysl ale také na strojírenství má

dlouhou tradici. Zemědělskými podniky přetrvávajícími desítky let jsou ZOD Ludmírov, ZS Bohuslavice a.s. a ZS TERRIS Budětsko a.s.. Bohužel největší zaměstnavatel oděvního průmysl OP – Prostějov podlehl vývoj let a na území Konicka ukončil své působení. Avšak stále tu přetrvává další významný oděvní podnik MODĚVA. Své místo si v tomto regionu drží stále i významný závod jablonecké Preciosy.

Komunikace, tvořené silnicemi 2. a 3. třídy, procházející oblastí mají pouze regionální význam. Jedinou významnější komunikací je silnice spojující Konici s Prostějovem (GAREP, 1997).

Z hlediska cestovního ruchu je území Konicko lákadlem pro turisty. Vede zde několik významných cyklostezek, v oblasti se nachází velké množství chráněných oblastí a nechybí zde ani řada kulturních památek. Za zmínku určitě stojí nově vybudované fotbalové hřiště. Obrovskou atrakcí v období zimy je lyžařský areál v Kladkách. Ve Lhotě u Konice je možno navštívit jízdárnu ARKA (Mikroregion Konicko [online], 2011).

5. ZAMĚSTNANOST A JEJÍ STRUKTURÁLNÍ ZMĚNY PO ROCE 1989 DO ROKU 2008

5.1 Transformace zemědělství po roce 1989

Význam zemědělství na Konicku je do jisté míry již předurčen jeho geografickou polohou a přírodními podmínkami. Oblast se nachází na území reliéfu vrchovin, tedy na členitějším a chladnějším území, jež tvoří méně úrodné bramborařské zemědělské výrobní oblasti (GAREP, 1997).

Zemědělství po roce 1989 prošlo náročným a složitým procesem transformace a privatizace, jehož cílem bylo především narovnání majetkoprávních vztahů a postupný přechod z příkazového centrálně řízeného hospodářství na tržní ekonomiku. Dalšími významnými kroky a procesy transformace ekonomicky byla restrukturalizace zemědělské výroby, která měla do budoucna přinést co nejvhodnější rozdělení a organizaci zemědělství, v souladu s agrární politikou státu. V tomto složitém procesu bylo snahou všech výrobních jednotek v území najít co nejvhodnější výrobní strukturu a zaměření, jehož důsledkem byla i nadále měnící se velikostní struktura podniků, jakož i jejich výrobních zaměření.

Do roku 1990 byl celý region Konicka, stejně jako zbývající část okresu Prostějov v působnosti socialistického velkovýrobního typu zemědělství, který tehdy dominoval i na celém území ČR. Rozhodujícím zemědělským podnikem na území regionu byl Státní statek Konice, který obhospodařoval zemědělskou půdu v jeho jižní a západní části. V severní a východní části pak hospodařila tři zemědělská družstva, na severu JZD Ludmírov-Milkov, na východě JZD Bohuslavice a na jihovýchodě JZD Budětsko (GAREP, 1997).

Po roce 1990 dochází v zemědělství Konicka k postupnému procesu privatizace a transformace, pod jehož vlivem se během několika let výrazně změnila prostorově organizační struktura zemědělství. Zemědělská družstva se postupně transformovala na družstva vlastníků. Z původního JZD Bohuslavice vzniklo ZD Bohuslavice a z JZD Ludmírov-Milkov vzniklo Zemědělské obchodní družstvo Ludmírov. JZD Budětsko se nejprve také transformovalo, ale později se rozdělilo na více samostatných podnikatelských subjektů, z nichž hospodaří na sledovaném území jen Zemědělská společnost TERRIS Budětsko, s.r.o.. Procesem privatizace prošel i zemědělský gigant Státní statek Konice. V bývalém areálu jeho působnosti vzniklo 7 podnikatelských subjektů, které provozovaly

zemědělskou prvovýrobu. Jednalo se o Družstvo GALAXIT Brodek u Konice, ZOD ZENOV Suchdol, ZD Lipová, ZOD DEJAS Dzbel, Hospodářská a obchodní společnost spol. s.r.o. Lhota u Konice (HaOS spol. s.r.o.), Z.O.S. spol. s.r.o. Horní Štěpánov a LAKO a.s. Konice (GAREP, 1997).

Největším zaměstnavatelem v zemědělství (viz. tab. 6) bylo v roce 1993 ZD Bohuslavice, které zaměstnávalo 248 osob, a dále ZD Ludmírov s 212 zaměstnanci. Družstvo GALAXIT, společnost Z.O.S., ZOD ZENOVA a společnost HaOS měli méně než 20 zaměstnanců a v dalším období let 1992 -1999 došlo k zániku těchto zemědělských podniků v důsledku špatného hospodaření a v případě GALAXITU k přeorientování na nezemědělskou výrobu. Další změnu avšak nevýznamnou v tomto období zaznamenalo v roce 1997 ZD Bohuslavice, které se přetransformovalo na zemědělskou společnost. Ve vývoji zaměstnanosti došlo v průběhu let ke snižování počtu pracovníků, které však neovlivnilo míru agrární nezaměstnanosti především proto, že z podniků zemědělské prvovýroby odcházeli především pracovníci do jiných nezemědělských subjektů. Největší počet zaměstnanců v roce 1999 byl opět zaznamenán v ZOD Ludmírov, a dále pak v ZS Bohuslavici, kde bylo více jak 100 zaměstnaných.

Tab. 6 Zemědělství zaměstnavatelé na Konicku v letech 1993, 1999 a 2008 (vždy k 31.12.)

ZEMĚDĚLSKÉ SUBJEKTY	POČET ZAMĚSTNANCŮ		
	1993	1999	2008
ZOD Ludmírov	212	161	105
ZS Bohuslavice a.s. (ZD)	248	111	68
Zemědělská společnost TERRIS Budětsko a.s.	100*	69	50
ZOD DEJAS Dzbel	30	22	23
ZD Lipová	22	24	22
ROLS Konice a.s. (LAKO)	68	42	13

Zdroj: HBI [online]

Vysvětlivka: * data uvedena k roku 1995, tedy k roku vzniku společnosti

Vývoj zemědělství do roku 2008 znamenal výrazný pokles pracovníků v tomto odvětví, což dokazuje tab. X. Především díky změně odvětvové struktury hospodářství, kdy na většině území trvale klesal podíl primárního sektoru a zvyšoval se podíl sektoru služeb. V největších zemědělských podnicích ZOD Ludmírov a ZS Bohuslavice a.s. klesl v letech 1991 – 2008 počet zaměstnanců nejméně o 50 %. Největší pokles zaznamenalo Lako, a.s.

Konice, které se v roce 2004 přejmenovalo na ROLS Konice a.s. (Justice [online], 2012), a kde došlo ke snížení zaměstnaných v průběhu let o více jak 80 %. Stagnující tendence počtu pracovníků v zemědělství byla zaznamenána v podnicích ZOD DEJAS a ZD Lipová, což byly podniky, které měly od začátku své působnosti nejnižší počty zaměstnanců.

Výrobní zaměření uvedených podniků je velmi podobné, což je dáno jednak podmínkami přírodními, ale i ekonomickou situací oblasti. V jednotlivých podnicích převládala v rostlinné výrobě orientace na produkci obilovin, v živočišné pak na chov skotu a prasat. Velké regionální rozdíly lze sledovat v počtu zaměstnanců, což do jisté míry souvisí s velikostí obhospodařované zemědělské půdy. Největší podniky jako ZS Bohuslvice a ZD Ludmírov se zaměřovaly i na různé formy nezemědělské činnosti. Naopak menší podniky se většinou specializovaly na vlastní zemědělskou prvovýrobu.

Výrobní zaměření zemědělských podniků v současnosti (HBI [online])

V **Zemědělském obchodním družstvu Ludmírov** převládá zemědělská prvovýroba a částečně je družstvo orientováno na výrobu zemědělských a lesnických strojů, dále také na výrobu lahůdek a výrobu sáčků z plastů. V zaměření zemědělské činnosti je poměr rostlinné a živočišné výroby vcelku vyrovnaný. V rostlinné výrobě převládá produkce obilovin, specialitou je produkce máku, v živočišné pak chov skotu a prasat.

Zemědělská společnost Bohuslvice se zaměřuje na zemědělskou prvovýrobu, další zastoupení zde má i výroba zemědělských a lesnických strojů. Provoz čerpacích stanic je také jednou z činností tohoto družstva společně s dopravou. V rostlinné výrobě se zaměřuje na obiloviny jako ječmen, pšenici a řepku, v živočišné na chov skotu a prasat.

Zemědělská společnost TERRIS Budětsko je nejmladším zemědělským podnikem, který se zabývá zejména zemědělskou prvovýrobou, zbytek činnosti zaujímá doprava a zpracování dřeva. Typický je chov skotu a prasat a produkce obilovin a píce.

Zemědělské obchodní družstvo DEJAS Dzbel je zemědělské obchodní družstvo s orientací na zemědělskou výrobu a dopravu. Živočišná výroba je plně orientovaná na chov skotu, v produkci rostlinné dominuje výroba obilovin a kukuřice.

Akciová společnost ROLS Konice se zabývá pěstováním obilovin a máku a chovem skotu. Dále pak je podnik zaměřen na dopravu, lesnictví a těžbu dřeva.

Zemědělské družstvo Lipová se zaměřuje spíše na živočišnou výrobu a to konkrétně na chov skotu, nežli na rostlinnou výrobu. Významná je zde i doprava.

5.2 Transformace průmyslu po roce 1989

Od roku 1989 se průmyslová sféra a celá naše ekonomika nacházela v přechodné fázi společenskoekonomické reformy, pro kterou byla charakteristika snaha o rychlou realizaci transformačních procesů a nastolení tržních vztahů.

V rámci průmyslové výroby došlo k radikálním systémovým změnám k liberalizaci cen a také k procesu privatizace státních podniků a zároveň s tím i ke vzniku nových průmyslových podniků. S těmito změnami ve formě vlastnických vztahů bezprostředně souvisela také změna odvětvové struktury českého průmyslu.

Transformace průmyslu je proto ve značné míře doprovázena i poklesem průmyslové produkce a z toho plynoucím snižováním počtu pracovníků ve všech odvětvích průmyslu. Tento proces je diferencovaný v závislosti na předchozí struktuře průmyslu, přičemž správní obvod Konice ani okres Prostějov nenáleží k nejvíce postiženým oblastem (GAREP, 1997).

Na konci roku 1989 byly na území Konicka tři závody podniků ústředně řízeného průmyslu a čtyři družstva (viz. tab. 7), které v průběhu let prošly procesem privatizace a transformace. Z uvedeného přehledu plyne, že se vedení podniků ústředně řízeného průmyslu nacházelo mimo konický mikroregion.

Tab. 7 Největší průmyslové subjekty na Konicku k 31.12.1989

PRŮMYSLOVÉ SUBJEKTY	ZAMĚSTNANCI
MODĚVA, oděvní družstvo Konice	438
OP Prostějov, závod 19 - Konice	375
KOVO Konice, výrobní družstvo	219
KOŽETVORBA v.d.i. Konice	202
OP Prostějov, závod 23 - Brodek u Konice	142
Preciosa Jablonec nad Nisou, závod 02 - Brodek u Konice	140
TVAR Lipová	81

Zdroj: GAREP, 1997; Plesková, 2001

Výrobní zaměření průmyslových podniků v 90. letech (GAREP, 1997)

MODĚVA, oděvní družstvo Konice

Tradice oděvního družstva byla započata již ve třicátých letech, kdy bylo založeno družstvo LOD. V devadesátých letech se družstvo orientovalo na výrobu pánské a dámské konfekce. Jak je pro oděvní průmysl typické, tak více jak 90 % zaměstnanců tvořili ženy, stejně jako v OP - Prostějově, s vyučením nebo se základním vzděláním. Podnik více jak polovinu své produkce vyvážel především do SRN a Maďarska.

OP – Prostějov, závody Konice a Brodek u Konice

Oděvní podnik a.s. byl dlouhodobě největším zaměstnavatelem na Konicku. Ve svých provozech, které byly zaměřeny na výrobu pánské a dámské konfekce, pracovalo více jak 90 % žen, v naprosté většině vyučených nebo se základním vzděláním. Podnik dlouhodobě pocíťoval na trhu práce nedostatek kvalifikovaných pracovníků, zejména šiček a byl nucen zaměstnat dělnice z Ukrajiny.

KOVO Konice, výrobní družstvo

Další z výrobních družstev sídlících v Konici. Toto družstvo vzniklo z Lidového družstva Konice a jednalo se o výrobce ponorných čerpadel a elektromotorů. Elektromotory podnik vyráběl pro další výrobce, jako byly Sigma Lutín a Hranice. Dále zde byla tradiční výroba mechanických vah, o které byl zájem zejména v zahraničí. Největšími odběrateli byly Slovensko a Maďarsko. Družstvo zaměstnávalo z 1/3 ženy.

KOŽETVORBA, výrobní družstvo invalidů Konice

Výrobní družstvo, zaměstnávající opět převážně ženy, se zaměřovalo převážně na výrobu textilní obuvi, vložek do obuvi, ale také na výrobu zmražených polotovarů. Malé procento zboží šlo na slovenský trh. I tento závod měl nedostatek zručných kvalifikovaných šiček. Družstvo mělo detašované pracoviště ve Skřípově, což byla dílna pro mentálně postižené.

Preciosa a.s., závod v Brodku u Konice

Významným průmyslovým podnikem byl také detašovaný závod jablonecké Preciosy. Dříve se v závodě vyráběly hydromotory, čerpadla nebo díly pro sklářské stroje. Následně došlo k utlumení této výroby a závod se stal v 90. letech „nástrojárnou“ pro celou Preciosu.

Určitá kooperace probíhala s Agrostrojem Prostějov nebo se Sigmou Lutín, jednalo se však o malé procento produkce. Pracovníci měli ze 2/5 minimálně středoškolské vzdělání.

TVAR, výrobní družstvo Lipová

O tom, že bylo Konicko regionem výrobních družstev, svědčí i další průmyslový podnik TVAR. Výroba družstva byla zaměřena zejména na košíkářské výrobky, částečně také na šití konfekce a výrobu loutek a loutkových divadel. Asi třetina produkce byla určena pro zahraniční trh, zejména rakouský.

Po roce 1990 začali vznikat i další významné průmyslové podnikatelské subjekty jako byl např. **V.FRAAS, k.s.**, Horní Štěpánov a **AKORD, spol. s.r.o.**, Lipová. Dalšími významnějšími podniky bylo **KIDS Promotion, s.r.o.** v Lipové zabývající se výrobou dárkových předmětů a hraček, montáží reklamních předmětů, **Göttmann spol. s.r.o.** v horním Štěpánově zaměřující se na výrobu pánských čepic, kde celá produkce šla na export, **Fanaiva s.r.o.** v Lipové vyrábějící předměty z přírodních materiálů, dárkové a bytové doplňky, **Aleš Možný – MAWS** v Bedihošti, který se orientoval na výrobu sedacích souprav nebo **Josef Sekanina** se svým zbožím z přírodního materiálu (GAREP, 1997).

V.FRAAS, k.s., Horní Štěpánov

Jednalo se o firmu se stoprocentní německou účastí, jejíž výrobní náplň byla finalizace oděvních doplňků, konkrétně šál. Německý partner se podílel na výrobě šály asi z devadesáti procent, dokončování ve štěpánovském závodě představovalo asi deset procent, na níž se podílely vesměs ženy.

AKORD, spol. s.r.o. Lipová

Tato firma se zabývala výrobou kovového zboží. Konkrétně se jednalo o mechanismy na zavírání bočnic nákladních automobilů, sondy na hlídání hladin, rektifikační matice atd.. Vývoz směřoval hlavně na Slovensko a do Německa.

Tab. 8 Největší průmyslové subjekty na Konicku k 31.12.1999

PRŮMYSLOVÉ SUBJEKTY	ODVĚTVÍ PRŮMYSLU	ZAMĚSTNANCI
OP Prostějov, závod 19 - Konice	oděvní	270
MODĚVA, oděvní družstvo Konice	textilní a oděvní	220
Preciosa Jablonec nad Nisou, závod 02 - Brodek u Konice	strojírenský	195
KOŽETVORBA v.d.i. Konice	kožedělný	132
KOVO KONICE, výrobní družstvo	strojírenský a kovozpracující	123
OP Prostějov, závod 23 - Brodek u Konice	oděvní	120
TVAR PLUS, družstvo Lipová	ostatní zpracovatelský	82

Zdroj: Subjekty národního hospodářství, Výzkumné centrum regionálního rozvoje MU Brno (VCRR) 2001; Plesková, 2001; HBI [online]

Na konci roku 1999 působilo na území správního obvodu 14 průmyslových firem zaměstnávajících více než 20 zaměstnanců, z toho bylo 7 podniků s počtem zaměstnanců větším jak 80, jež zachycuje tab. 8. Největšími zaměstnavateli v tomto roce byly Oděvní podnik a.s. se závodem v Konici s 270 zaměstnanci, jež byl dlouhodobě největším zaměstnavatelem na Konicku, dále pak MODĚVA, oděvní družstvo s 220 zaměstnanci a Preciosa a.s. se závodem v Brodku u Konice se 195 zaměstnanci. V. FRAAS, k.s. zaměstnával v roce 1999 téměř 50 zaměstnanců. Ostatní podniky jako KIDS Promotion, AKORD, Fanaiva, Göttmann, Josef Sekanina a Aleš Možný měli mezi 20 – 30 pracovníky.

Transformace podniků po roce 1989 byla doprovázena výrazným snižováním počtu pracovníků. Co se týče nejvýraznějšího poklesu počtu pracovníků, tak ten byl zaznamenán v oděvním družstvu MODĚVA, kde došlo ke snížení zaměstnanců o 50 %. Došlo k zeštíhlení této firmy, kde však vzrostla produktivita práce. Naopak brodecká Preciosa si držela počet zaměstnanců a v průběhu let došlo i k jejich navýšení.

V průběhu dalších let 1999 – 2008 se vytvořily ne příliš příznivé podmínky pro fungování některých firem, které vedli k jejich zánikům. Tlak levné pracovní síly v Asii, růst minimální mzdy a cen energií i silný kurz koruny přinutily v roce 2006 největšího tuzemského výrobce dámské a pánské konfekce Oděvní podnik Prostějov k uzavření provozoven v Konici a Brodku u Konice na Prostějovsku, kde pracovala zhruba 300 lidí. Výroby z bývalých dílen firma částečně přesunula do Prostějova. Podnik dlouhodobě pociťoval na trhu práce nedostatek kvalifikovaných pracovníků, zejména šiček. Určitým limitujícím faktorem byla i dopravní obsluha, která neumožňovala například dvousměnný

provoz (Profit [online], Kučera, 2006). Činnost ukončili dále podniky družstvo TVAR PLUS a podnik Josef Sekanina. GÖTTMANN s.r.o. se přejmenoval na STAFFA, s.r.o., Aleš Možný - MAWS se také přejmenovala na MAWS – PV s.r.o. a V.FRAAS CZ, spol. s.r.o. pozastavila na pár let svou činnost, avšak nedošlo k úplnému zániku. Družstvo KOŽETVORBA v.d.i. bylo dáno do konkurzu a v jeho činnosti zůstala pouze dílna pro mentálně postižené (Justice [online], 2012).

Tab. 9 Největší průmyslové subjekty na Konicku k 31.12.2008

PRŮMYSLOVÉ SUBJEKTY	ZAMĚSTNANCI
MODĚVA Konice	189
Preciosa Jablonec nad Nisou, závod 02 - Brodek u Konice	173
KOVO KONICE, výrobní družstvo	101

Zdroj: HBI [online]

Největšími zaměstnavateli v roce 2008 byly průmyslové podniky MODĚVA, Preciosa a KOVO Konice, které zaměstnávaly více než 100 zaměstnanců. Dále tu byla nově vzniklá společnost Jaroslava Uhlíře, která zaměstnávala také relativně vysoký počet zaměstnanců (62), a která se zabývala výrobou technických předmětů šitím, šitím autodoplňků a potiskováním propagačních předmětů sítotiskem. AKORD spol. s.r.o., MAWS – PV s.r.o., STAFFA s.r.o. zaměstnávali v roce 2008 okolo 20 zaměstnanců. KIDS Promotion CZ s.r.o. a Fanaiva s.r.o. snížili své počty zaměstnanců na 1/5, z původního počtu zaměstnanců v roce 1999.

Výrobní zaměření průmyslových podniků v současnosti

MODĚVA, oděvní družstvo Konice

Oděvní družstvo MODĚVA se stále orientuje na výrobu pánské a dámské konfekce, a dále také na speciální výrobní programy včetně měřenkových zakázek. Zhotovujeme velmi kvalitní kolekce výrobků zahraničním zákazníkům pro volný čas, tradiční bavorské kroje, profesní ošacení pro armádu, železnice, policii, letectvo, cestovní kanceláře, hotely,

automobilky, hlídací služby, hudební soubory a myslivce (MODĚVA oděvní družstvo Konice [online], 2012).

Preciosa a.s., závod v Brodku u Konice

Preciosa se závodem v Brodku u Konice se zabývá stále stejnou činností, tedy dodávkou přesných brusných prvků pro mateřský podnik v Jablonci nad Nisou.

KOVO Konice, výrobní družstvo

KOVO Konice obohatilo své podnikání o kovozpracující činnost, která nebyla vždy součástí provozu. Svou činnost tedy zaměřilo i na zámečnickou výrobu, zakázkovou kovovýrobu, lisování kovů a další. Výroba čerpadel, elektromotorů a mechanických vah stále přetrvává (HBI [online]).

Ostatní průmyslové podniky zmiňované výše se zabývaly stále stejnou činností, jako tomu bylo v 90. letech.

5.3 Změna v odvětvové skladbě obyvatelstva v letech 1991 - 2001

Pracovní síla, do které řadíme všechny ekonomicky aktivní, ať už zaměstnané či nezaměstnané, ovlivňuje ekonomický vývoj v zemi a ten pak dále úroveň života lidí. K roku 1991 bydlelo na území správního obvodu celkem 5 692 ekonomicky aktivních obyvatel. Z celkového počtu obyvatel ekonomicky aktivní na Konicku činili 47,6 %. V roce 2001 byl počet ekonomicky aktivních nižší nežli v roce 1991, ale stejně tak i počet obyvatel, tudíž podíl počtu aktivních na celkovém obyvatelstvu se příliš nezměnil, a v tomhle případě pouze klesl o 0,4 % na 47,2 %.

Tab. 10 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo (EAO) v letech 1991 a 2001 v SO ORP Konice

ÚZEMÍ	1991			2001		
	EAO	ZAMĚSTNANÍ	NEZAMĚSTNANÍ	EAO	ZAMĚSTNANÍ	NEZAMĚSTNANÍ
Bohuslavice	251	232	19	231	185	46
Brodek u Konice	533	514	19	450	413	37
Březsko	105	102	3	103	92	11
Budětsko	198	191	7	200	186	14
Dzbel	146	146	0	150	137	13
Hačky	49	47	2	41	35	6
Horní Štěpánov	517	503	14	453	399	54
Hvozď	315	312	3	335	284	51
Jesenec	134	133	1	125	116	9
Kladky	199	189	10	183	156	27
Konice	1 488	1 464	24	1 539	1 372	167
Lipová	385	375	10	373	355	18
Ludmírov	220	210	10	252	222	30
Ochoz	105	100	5	106	90	16
Polomí	63	62	1	68	58	10
Raková u Konice	74	73	1	82	69	13
Rakůvka	61	59	2	51	45	6
Skřípov	179	177	2	157	129	28
Stražisko	205	202	3	201	186	15
Suchdol	320	314	6	277	254	23
Šubířov	145	142	3	119	102	17
SO ORP KONICE	5 692	5 547	145	5 496	4 885	611

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001, ČSÚ 1993, 2004

Míra ekonomické aktivity obyvatelstva, jež představuje podíl ekonomicky aktivních na počtu osob starších 15 let, na území mikroregionu Konice v roce 2001 byla 56,4 %. Tato hodnota byla jak pod průměrem jednotlivých správních obvodů Olomouckého kraje, stejně tak i pod krajským i republikovým průměrem. Všechny správní obvody Olomouckého kraje měly míry vyšší jak 60 %, kromě zmiňovaného správního obvodu Konice a obvodu Prostějov (58,4 %). Krajská hodnota míry ekonomické aktivity činila 60,7 %. Pro srovnání republiková

hodnota byla 61,3 %. Tedy míra ekonomické aktivity oblasti Konicka byla vzhledem k porovnávaným územním celkům nejnižší.

Z pohledu zaměstnanosti v rámci SO ORP Konice v roce 1991 pracovalo 29,6 % ekonomicky aktivního obyvatelstva v priméru (1 683 osob), do něhož se zahrnuje zemědělství, lesnictví a rybolov. Tato hodnota podílu priméru byla převýšena v polovině obcí správního obvodu, v obcích regionu byl tedy patrný důraz na zemědělství. Sekundér neboli odvětví průmyslu a stavebnictví tvořil 46,8 % (2 663 osob). Terciér se na zaměstnanosti podílel nejmenším podílem, kdy ve službách pracovalo zbylých 23,6 % (1 346 osob). Pokud tyto údaje srovnáme s Českou republikou, primární sektor výrazně převýšil republikový podíl o 18 % stejně tak i okresní podíl téměř o 14 %. Převýšení nad republikou bylo zaznamenáno i v sekundéru, a to o 1,9 %. Z čehož plyne, že terciér správního obvodu dosahoval velmi nízké úrovně v komparaci s Českou republikou.

Tab. 11 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v SO ORP Konice podle základních sektorů ekonomiky v letech 1991 a 2001 – relativní údaje

ÚZEMÍ	1991			2001		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Bohuslavice	57,8	24,7	17,5	16,0	44,3	39,7
Brodek u Konice	24,0	50,5	25,5	3,4	64,7	31,9
Březsko	33,3	40,0	26,7	19,8	45,5	34,7
Budětsko	47,5	36,9	15,7	23,2	43,7	33,2
Dzbel	20,5	53,4	26,0	14,1	54,2	31,7
Hačky	44,9	38,8	16,3	24,4	43,9	31,7
Horní Štěpánov	28,0	53,8	18,2	9,6	65,9	24,5
Hvozd	49,8	36,8	13,3	19,4	52,6	28,0
Jesenec	20,9	47,8	31,3	13,0	46,3	40,7
Kladky	35,7	46,7	17,6	20,2	49,7	30,1
Konice	17,9	48,4	33,7	6,4	48,6	45,1
Lipová	16,1	63,1	20,8	8,8	61,9	29,3
Ludmírov	51,8	30,9	17,3	29,1	35,7	35,2
Ochoz	41,9	45,7	12,4	17,6	47,1	35,3
Polomí	60,3	17,5	22,2	26,2	46,2	27,7
Raková u Konice	63,5	24,3	12,2	17,3	53,1	29,6
Rakůvka	57,4	31,1	11,5	23,5	54,9	21,6
Skřípov	37,4	46,4	16,2	5,8	70,8	23,4
Stražisko	15,6	53,7	30,7	6,7	50,8	42,5
Suchdol	28,4	50,9	20,6	10,3	60,8	28,9
Šubiřov	22,1	59,3	18,6	17,0	57,1	25,9
SO ORP KONICE	29,6	46,8	23,6	11,8	53,2	35,0

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001, ČSÚ 1993, 2004; vlastní výpočty

Z tab. 11 je dobře patrný rozdíl v procentuálním podílu jednotlivých odvětví národního hospodářství mezi lety 1991 a 2001, kdy se změnila struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva ve prospěch sektoru služeb (terciárního sektoru). Radikální snížení zaznamenal primární sektor, kde během deseti let došlo k poklesu EAO z 1638 na 650 osob, což bylo i částečně dáno dřívějším zařazením nezemědělských činností, kterými se mimo jiné zemědělské podniky zabývaly, do sektoru zemědělského. Tabulka absolutních údajů EAO podle ekonomických sektorů viz. příloha 2.

V roce 2001 působilo téměř 12 % ekonomických aktivních v priméru, z čehož zemědělství tvořilo více jak 9 %. Rybolov zde nebyl zastoupen žádnou osobou. V sekundéru působila více než polovina ekonomicky aktivních osob, z toho stavebnictví bylo téměř 9 %. Na terciér připadalo 35 % z celkového počtu 5 496 ekonomicky aktivních.

Tab. 12 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle základních sektorů ekonomiky v SO ORP Konice v roce 2001

EKONOMICKÉ SEKTORY	EAO	%
I. sektor	650	11,8
z toho zemědělství	500	9,1
lesnictví	150	2,7
II. sektor	2 922	53,2
z toho průmysl	2 442	44,4
stavebnictví	480	8,7
III. sektor	1 924	35,0

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel pracovalo v oděvním průmyslu (683 lidí), dále pak v zemědělství (500 lidí), ve stavebnictví (480 lidí) a ve strojírenském průmyslu (333 lidí). Naopak nejméně ekonomicky aktivních pracovalo v chemickém a těžebním průmyslu. Oděvní průmysl byl v tomto období významně zastoupen Oděvním podnikem a.s. (OP Prostějov) se závody v Brodku u Konice a Konici a oděvním družstvem MODĚVOU. V zemědělství dominovaly ZOD Ludmírov, ZS Bohuslavice a.s., Zemědělská společnost TERRIS Budětsko a.s. a další. Ve stavebnictví významný podíl na zaměstnanosti měly firmy STAMO, spol. s.r.o. a DOPOS, spol. s.r.o. a další. Většinu strojírenské části ekonomicky aktivních zaměstnávala Preciosa a.s. se závodem v Brodku u Konice a částečně také výrobní družstvo KOVO Konice.

Tab. 13 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle odvětví ekonomické činnosti v SO ORP Konice v roce 2001

PRŮMYSL	EAO	%
• těžební	9	0,2
• zpracovatelský	2 367	43,1
z toho potravinářský	176	3,2
textilní	185	3,4
oděvní	683	12,4
kožedělný	106	1,9
dřevozpracující	261	4,7
polygrafický	49	0,9
chemický	9	0,2
průmysl skla a stavebních hmot	71	1,3
hutní a kovo zpracující	289	5,3
strojírenský	333	6,1
elektrotechnický	30	0,5
ostatní zpracovatelský	175	3,2
• výroba a rozvod	66	1,2

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

Co se týče postavení žen na podílu počtu ekonomicky aktivních, tak nejvíce žen pracovalo v oděvním průmyslu, dále pak v obchodě, zdravotnictví a školství. Vyšší podíl pracujících žen byl dokonce zaznamenán v celkovém zohlednění zpracovatelského průmyslu, kde ženy tvořili více jak 50 % z celkového počtu ekonomicky aktivních v tomto odvětví ekonomické činnosti. Naopak nejvíce mužů pracovalo ve stavebnictví, zemědělství, strojírenství, dopravě a spojích, v hutním a kovo zpracujícím průmyslu a nakonec také ve dřevozpracujícím průmyslu, jež dokazuje tabulka v příloze 3.

Tab. 14 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle odvětví ekonomické činnosti v SO ORP Konice v roce 2001

SLUŽBY	EAO	%
Obchod	355	6,5
Pohostinství a ubytování	90	1,6
Doprava a spoje	325	5,9
Peněžnictví a pojišťovnictví	51	0,9
Služby pro podniky	132	2,4
Veřejná správa	317	5,8
Školství	235	4,3
Zdravotnictví a sociální péče	235	4,3
Ostatní služby	184	3,3

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

Ve službách působilo celkem 1 924 osob. Největší zastoupení měly odvětví jako obchod, doprava a spoje a veřejná správa, kde ekonomicky aktivní byly zastoupeni v počtech vyšších jak 300 osob. Odvětvím s nejnižším zastoupením bylo peněžnictví a pojišťovnictví.

5.4 Změny ve vyjížděce a dojížděce obyvatel za prací v letech 1991 – 2001

Dojíždka a vyjíždka ekonomicky aktivních obyvatel za prací má velký význam pro fungování trhu práce. Je podmíněna rozmístěním ekonomicky aktivních obyvatel a pracovních příležitostí. Ve venkovských oblastech a zvláště v zázemích velkých měst bude vždy převládat nedostatek pracovních příležitostí, které jsou naopak soustředěny v jednotlivých pracovních střediscích.

Dojíždkou a vyjíždkou rozumíme pohyb ekonomicky aktivních obyvatel za prací, při kterém se liší místo trvalého bydliště od místa pracoviště. Trh práce tedy ovlivňuje nejen obyvatelstvo vyjíždějící z obce svého trvalého bydliště, ale také obyvatelstvo, které do území za prací dojíždí. Tento pohyb je pravidelně sledován v rámci Sčítání lidu, domů a bytů.

Tab. 15 Vyjíždka za prací z obcí SO ORP Konice v letech 1991 a 2001

ÚZEMÍ	1991			2001		
	ZAMĚSTNANÍ	VYJÍŽDĚJÍCÍ	PODÍL	ZAMĚSTNANÍ	VYJÍŽDĚJÍCÍ	PODÍL
Bohuslavice	232	89	38,4	185	127	68,6
Brodek u Konice	514	187	36,4	413	200	48,4
Březsko	102	89	87,3	92	79	85,9
Budětsko	191	116	60,7	186	120	64,5
Dzbel	146	125	85,6	137	115	83,9
Hačky	47	47	100,0	35	32	91,4
Horní Štěpánov	503	301	59,8	399	260	65,2
Hvozd	312	193	61,9	284	187	65,8
Jesenec	133	113	85,0	116	88	75,9
Kladky	189	116	61,4	156	110	70,5
Konice	1 464	504	34,4	1 372	170	12,4
Lipová	375	203	54,1	355	223	62,8
Ludmírov	210	129	61,4	222	145	65,3
Ochoz	100	96	96,0	90	60	66,7
Polomí	62	59	95,2	58	57	98,3
Raková u Konice	73	58	79,5	69	63	91,3
Rakůvka	59	55	93,2	45	40	88,9
Skřípov	177	104	58,8	129	116	89,9
Stražisko	202	171	84,7	186	140	75,3
Suchdol	314	267	85,0	254	219	86,2
Šubířov	142	121	85,2	102	79	77,5
SO ORP KONICE	5 547	3143	56,7	4 885	2 630	53,8

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001, ČSÚ 1993, 2004; vlastní výpočty

Ve správním obvodě s rozšířenou působností Konice žilo k poslednímu dostupnému sčítání (3. 3. 2001) 4 885 zaměstnaných osob. Za prací z nich mimo obec svého trvalého bydliště vyjíždělo 53,8 %. Okresní hodnota podílu v témže roce činila 45,1 %. Pro srovnání podíl vyjíždějících za prací v celé České republice byl 36,2 %.

V průběhu let 1991 – 2001 podíl vyjíždějících do zaměstnání ve správním obvodě klesl téměř o 3 %. Mezi obce s nejvyšší vyjíždělkou za prací v roce 1991 patřili obce Hačky (100 %), Ochoz (96 %) a Polomí (95,2 %). V následujícím sčítacím roce 2001 nejvyšší příčky obsadili obce Polomí (98,3 %), Hačky (91,4 %) a Ochoz (91,3 %), tedy ty samé obce v pozmeněném pořadí. Naopak nejnižší vyjíždělkou za prací mimo obec svého bydliště v obou letech se vyznačovalo město Konice, kde dokonce podíl vyjíždějících do zaměstnání v průběhu těchto let klesl o 22 %.

Tab. 16 Obsazená pracovní místa v SO ORP Konice a okrese Prostějov v roce 1991

ÚZEMÍ	ZAMĚSTNANÍ	VYJÍZDĚJÍCÍ	DOJÍZDĚJÍCÍ	SALDO	OPM	PODÍL DOJIZ. NA OPM %
Bohuslavice	232	89	236	147	379	62,3
Brodek u Konice	514	187	309	122	636	48,6
Březsko	102	89	26	-63	39	66,7
Budětsko	191	116	172	56	247	69,6
Dzbel	146	125	67	-58	88	76,1
Hačky	47	47	1	-46	1	100,0
Horní Štěpánov	503	301	67	-234	269	24,9
Hvozd	312	193	24	-169	143	16,8
Jesenec	133	113	43	-70	63	68,3
Kladky	189	116	67	-49	140	47,9
Konice	1 464	504	895	391	1 855	48,2
Lipová	375	203	100	-103	272	36,8
Ludmírov	210	129	54	-75	135	40,0
Ochoz	100	96	24	-72	28	85,7
Polomí	62	59	1	-58	4	25,0
Raková u Konice	73	58	25	-33	40	62,5
Rakůvka	59	55	4	-51	8	50,0
Skřípov	177	104	3	-101	76	3,9
Stražisko	202	171	23	-148	54	42,6
Suchdol	314	267	7	-260	54	13,0
Šubířov	142	121	5	-116	26	19,2
SO ORP KONICE	5 547	3 143	2 153	-990	4 557	47,2

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, ČSÚ 1993; vlastní výpočty

Tab. 17 Obsazená pracovní místa v SO ORP Konice a okrese Prostějov v roce 2001

ÚZEMÍ	ZAMĚSTNANÍ	VYJÍZDĚJÍCÍ	DOJÍZDĚJÍCÍ	SALDO	OPM	PODÍL DOJIZ. NA OPM %
Bohuslavice	185	127	136	9	194	70,1
Brodek u Konice	413	200	260	60	473	55,0
Březsko	92	79	8	-71	21	38,1
Budětsko	186	120	40	-80	106	37,7
Dzbel	137	115	34	-81	56	60,7
Hačky	35	32	1	-31	4	25,0
Horní Štěpánov	399	260	48	-212	187	25,7
Hvozd	284	187	16	-171	113	14,2
Jesenec	116	88	56	-32	84	66,7
Kladky	156	110	43	-67	89	48,3
Konice	1 372	170	657	487	1 859	35,3
Lípová	355	223	54	-169	186	29,0
Ludmírov	222	145	45	-100	122	36,9
Ochoz	90	60	7	-53	37	18,9
Polomí	58	57	1	-56	2	50,0
Raková u Konice	69	63	14	-49	20	70,0
Rakůvka	45	40	2	-38	7	28,6
Skřípov	129	116	59	-57	72	81,9
Stražisko	186	140	22	-118	68	32,4
Suchdol	254	219	11	-208	46	23,9
Šubiřov	102	79	17	-62	40	42,5
SO ORP KONICE	4 885	2 630	1 531	-1 099	3 786	40,4

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

Z uvedených dat vyplývá, že správní dojížděkové saldo bylo v letech 1991 a 2001 záporné. Počet vyjíždějících z SO ORP Konice za prací se snížil z 3 143 na 2 630, avšak stejně tak počet dojíždějících z 2 153 na 1 531. V průběhu těchto deseti let došlo k prohloubení záporného salda ve správním obvodu o 109 osob. Je tedy zřejmé, že trh práce konického regionu nebyl uzavřený. Mezi obce s kladným dojížděkovým saldem v obou sčítáních byly obce Bohuslavice, Brodek u Konice a Konice, v roce 1991 pak navíc i obec Budětsko. Nejvyšší kladné saldo bylo 487 osob a to v roce 2001 v Konici. Naopak nejvyšší pasivní migrační saldo bylo zjištěno v roce 1991 v Suchdoli a dosahovalo -260 osob, v následujícím sčítacím roce pak byla nejvyšší hodnota -212 osob v Horním Štěpánově.

V letech 1991 – 2001 klesl jak počet obsazených pracovních míst v SO ORP Konici o 771, tak podíl dojíždějících na obsazenosti pracovních míst ze 47,2 % na 40,4 %. K největšímu poklesu obsazených pracovních míst došlo v obcích Bohuslavice a Brodek u Konice. Jediným územím s kladným saldem dojížděky, a kde hodnota ukazatele byla větší než 1 000, bylo město Konice, a to jak v roce 1991 tak v roce 2001. Konkrétně v obou sčítacích letech hodnota přesáhla 1 800. Tedy jediným silnějším střediskem dojížděky za prací v tomto regionu byla Konice. Za střediska dojížděky za prací mikroregionálního významu bylo možné považovat i Brodek u Konice a Bohuslavice, v roce 1991 i Budětsko, kde byl větší počet dojíždějících do těchto obcí než vyjíždějících.

V roce 1991 bylo více jak 1000 OPM zaznamenáno v Konici. V kategorii 500 – 999 byla také jedna obec a to Brodek u Konice. Čtyři obce měly 200 – 499 obsazených pracovních míst. Ve třech obcích bylo 100 – 199, v pěti 50 – 99 a ve čtyřech pak 20 – 49 těchto obsazených míst. Tři obce měly počet obsazených pracovních míst menší než 20. V roce 2001 měla obec Konice stejně jako v předcházejícím sčítacím roce počet obsazených pracovních míst větší než 1000. Brodek u Konice klesl o kategorii méně a to do skupiny 200 – 499, kde zůstal sám. Dříve zástupci této skupiny poklesli do kategorie 100 – 199 obsazených míst, kde skončilo šest obcí. Po pěti obcích měly v oddílech s 50 – 99 a 20 – 49 obsazenými pracovními místy. Nejméně OPM bylo stejně jako v roce 1991 ve třech obcích, kterými byly Hačky, Polomí a Rakůvka.

Z celkového počtu 5 547 zaměstnaných bydlících na území správního obvodu v roce 1991 bylo nuceno vyjíždět mimo tento obvod téměř 18 % zaměstnaných. V následném sčítacím roce 2001 to pak bylo téměř 23 % ze 4 885 zaměstnaných žijících obyvatel. Z čehož vyplývá, že správní obvod nenabízí pracovní příležitosti pro všechny obyvatele žijící na území a tedy téměř ¼ musí hledat uplatnění mimo tento obvod.

Tab. 18 Funkční typologie obcí SO ORP Konice a okresu Prostějov v roce 1991

ÚZEMÍ	ZAMĚSTNANÍ	OPM	INDEX	TYPOLOGIE OBCÍ
Bohuslavice	232	379	1,63	PRACOVNÍ
Brodek u Konice	514	636	1,24	PRACOVNĚ OBYTNÁ
Březsko	102	39	0,38	OBYTNÁ
Budětsko	191	247	1,29	PRACOVNĚ OBYTNÁ
Dzbel	146	88	0,60	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Hačky	47	1	0,02	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Horní Štěpánov	503	269	0,53	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Hvozd	312	143	0,46	OBYTNÁ OBCE
Jesenec	133	63	0,47	OBYTNÁ OBCE
Kladky	189	140	0,74	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Konice	1 464	1 855	1,27	PRACOVNĚ OBYTNÁ
Lipová	375	272	0,73	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Ludmírov	210	135	0,64	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Ochoz	100	28	0,28	OBYTNÁ
Polomí	62	4	0,06	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Raková u Konice	73	40	0,55	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Rakůvka	59	8	0,14	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Skřípov	177	76	0,43	OBYTNÁ
Stražisko	202	54	0,27	OBYTNÁ
Suchdol	314	54	0,17	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Šubířov	142	26	0,18	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
SO ORP KONICE	5 547	4 557	0,82	

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, ČSÚ 1993; vlastní

Tab. 18 a 19 naznačují význam obcí za pomoci indexu, který vyjadřuje poměr obsazených pracovních míst na zaměstnaných bydlících v obcích, tedy poměr pracovní a obytné funkce území. V roce 1991 byla jako jedinou obcí charakterizovanou jako pracovní obec Bohuslavice. Pracovně obytné obce byly tři Brodek u Konice, Budětsko a Konice. Obytně pracovní a obytnou typologii mělo dvanáct obcí, z toho každá kategorie byla po šesti obcích. Zbývajících pět obcí mělo výrazně obytnou funkci. V roce 2001 už jako pracovní obec nepůsobila žádná. Pracovně obytné byly opět obce tři, stejně jako bylo obytně pracovních šest. K obytným obcím jedna obec přibila, tedy jich bylo sedm. A na výrazně obytnou typologii zůstalo pět obcí.

Ve vývoji deseti let došlo v několika obcích ke změnám funkce území. Nejčastější změnou byl přechod z obytně pracovní obce na obytnou. K této změně došlo v obcích Dzbel, Horní Štěpánov a Raková u Konice. Další početnější přechod byl z obytné obce na obytně pracovní u obcí Jesenec a Skřípov. Ve čtyřech obcích došlo k dalším změnám avšak v každé

jiným způsobem. Šubířov se přeměnil z výrazně obytné obce na obytnou, počet pracovníků se zvýšil z 26 na 40. Březsko z obytné na výrazně obytnou, kde došlo naopak k poklesu z 39 na 21 pracovníků. Bohuslavice opustili pracovní funkci a poklesly na pracovní obytnou funkci snížením o téměř 50 pracovníků. Poslední obcí, ve které došlo ke změně typizace, bylo Budětsko, které přešlo z pracovní obytné na obytně pracovní funkci. Z celkového pohledu na oblast správního obvodu v průběhu let došlo ke snížení pracovních funkcí obcí, které se staly více obytnými, tedy sloužícími jako oblasti pro bydlení, ne však jako území kam lidé hlavně dojíždějí za prací.

Tab. 19 Funkční typologie obcí SO ORP Konice a okresu Prostějov v roce 2001

ÚZEMÍ	ZAMĚSTNANÍ	OPM	INDEX	TYPOLOGIE OBCÍ
Bohuslavice	185	194	1,05	PRACOVNĚ OBYTNÁ
Brodek u Konice	413	473	1,15	PRACOVNĚ OBYTNÁ
Březsko	92	21	0,23	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Budětsko	186	106	0,57	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Dzbel	137	56	0,41	OBYTNÁ
Hačky	35	4	0,11	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Horní Štěpánov	399	187	0,47	OBYTNÁ
Hvozd	284	113	0,40	OBYTNÁ
Jesenec	116	84	0,72	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Kladky	156	89	0,57	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Konice	1 372	1859	1,35	PRACOVNÍ
Lipová	355	186	0,52	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Ludmírov	222	122	0,55	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Ochoz	90	37	0,41	OBYTNÁ
Polomí	58	2	0,03	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Raková u Konice	69	20	0,29	OBYTNÁ OBCE
Rakůvka	45	7	0,16	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Skřípov	129	72	0,56	OBYTNĚ PRACOVNÍ
Stražisko	186	68	0,37	OBYTNÁ
Suchdol	254	46	0,18	VÝRAZNĚ OBYTNÁ
Šubířov	102	40	0,39	OBYTNÁ
SO ORP KONICE	4 885	3786	0,78	

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

Oblast Konicka je z hlediska dojížděky za prací a tedy pracovních příležitostí dlouhodobě deficitní. To znamená, že byl větší počet ekonomicky aktivních, kteří ze správního obvodu vyjíždějí než těch, kteří za prací dojíždějí z obcí okolních obvodů.

6. VÝVOJ NEZAMĚŠTNANOSTI DO KONCE ROKU 2008

Problematika trhu práce spojená s fenoménem nezaměstnanosti je jedním z původních jevů a zároveň nezbytným předpokladem funkce tržní ekonomiky.

V minulosti byla poměrně výrazná orientace na textilní výrobu, která přináší v dnešní době problémy. Spolu s obecným útlumem zemědělské výroby, která má na Hané dlouhou tradici, jsou tak založeny podmínky pro poněkud zvýšenou míru nezaměstnanosti.

Do roku 1989 se udržovala vysoká zaměstnanost, která však začala kolísat a dále klesat po nástupu ekonomické transformace na počátku roku 1991, kdy trh práce musel reagovat na výraznější strukturální změny. Začínalo docházet k masivnějšímu uvolňování pracovníků a v souvislosti s tím ke zvyšování nezaměstnanosti. Zpočátku transformace byla nezaměstnanost relativně nízká, počet nezaměstnaných se začal dynamicky zvyšovat až na konci roku 1997, kdy hodnota míry nezaměstnanosti byla 8,8 %. O dva roky dříve byla téměř poloviční a rovnala se 4,7 %. Maximální hodnoty míry nezaměstnanosti ve správním obvodě bylo dosaženo v roce 1999, kde tato hodnota činila 15 %. Poté došlo k mírnému snižování nezaměstnanosti (viz. tab. 20).

Tab. 20 Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Konice, okrese Prostějov a ČR v letech 2001 – 2008 (vždy k 31.12.)

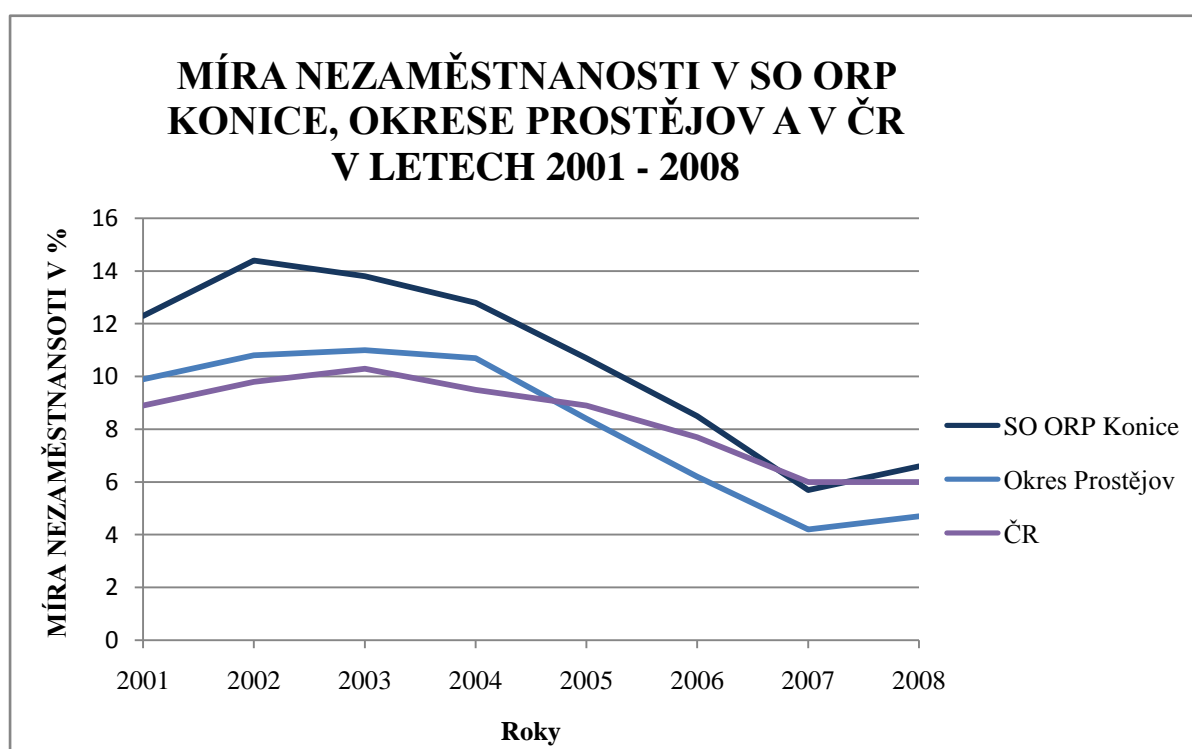
ÚZEMÍ	MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
SO ORP KONICE	12,3	14,4	13,8	12,8	10,7	8,5	5,7	6,6
OKRES PROSTĚJOV	9,9	10,8	11	10,7	8,4	6,2	4,2	4,7
ČR	8,9	9,8	10,3	9,5	8,9	7,7	6	6

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]

Ze srovnání vývoje míry nezaměstnanosti v SO ORP Konici, v okrese Prostějov a v České republice plyne, že situace na trhu práce ve správním obvodě Konice se v rozmezí let 2001 – 2008 výrazně odchylovala od situace v okrese, stejně tak tomu bylo i v porovnání s republikou.

Proces snižování, který trval od roku 1999, jak bylo výše zmíněno, byl přerušen a od roku 2001 docházelo k nárůstu nezaměstnanosti, výraznějšímu ve správním obvodu, k mírnému v okrese a republice, jak je viditelné z obr. 7. Na Konicku míra nezaměstnanosti dosáhla maxima už v roce 2002, v okrese a České republice pak až v následujícím roce.

Po těchto letech přicházelo výraznější snižování míry nezaměstnanosti ve správním obvodu a okrese díky probíhajícímu ekonomickému růstu podloženým růstem produktivity práce. Naproti tomu celorepublikové snižování míry nezaměstnanosti neprobíhalo tak prudce, díky čemuž celorepubliková míra dosáhla v roce 2005 vyšší procentuální hodnoty míry nezaměstnanosti v porovnání s okresem Prostějov o 0,5 % a v roce 2007 pak převýšila i procentuální hodnotu pro správní obvod Konice o 0,3 %. Tedy rok 2007 je obdobím s nejnižší mírou nezaměstnanosti ve všech porovnávaných územních celcích. Vývoj do následujícího roku 2008 naznačuje mírnou stagnaci a následné zvyšování měř vlivem přesycení trhu a nastupující hospodářské krize.

Obr. 7 Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2001 – 2008 (vždy k 31.12.) (Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online])

Podíváme-li se na míru nezaměstnanosti na Konicku, jež činí podíl nezaměstnaných ke všem osobám schopných pracovat, zjišťujeme, že míra ekonomické aktivity v roce 2008 byla 6,6 %, což zdaleka nebyla nejvyšší hodnota v porovnání se správními obvody Olomouckého kraje. Naopak ze 13 správních obvodů zaujímal správní obvod Konice pátou příčku s nejnižší mírou nezaměstnanosti. Nižší hodnoty měly pouze správní obvody Prostějov, Olomouc, Litovel a Hranice. Výrazné převýšení míry nad Konickem dosahovaly správní obvody Lipník

nad Bečvou a Jeseník, které dosahovaly hodnot nad 10 %. V porovnání s celkovým Olomouckým krajem, kde hodnota míry nezaměstnanosti činila 6,9 % a s ČR, jejíž míra byla 6 %, na tom správní obvod Konice nebyl zle.

Tab. 21 Základní charakteristiky trhu práce v SO ORP Konice v letech 2005 – 2008 (vždy k 31.12.)

ROKY	DOSAŽITELNÍ UCHAZEČI	VOLNÁ MÍSTA	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI [%]	POČET UCHAZEČŮ NA 1 VOLNÉ MÍSTO
2005	588	58	10,7	10,1
2006	469	43	8,5	10,9
2007	313	60	5,7	5,2
2008	364	13	6,6	28,0

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online], vlastní výpočty

S postupným snižováním míry nezaměstnanosti se měnil i počet volných míst a s tím i počet uchazečů na jedno volné pracovní místo. Z tab. 21 vyplývá, že nejvíce volných míst ve správním obvodu Konice na počet dosažitelných uchazečů zaznamenal rok 2007, kdy počet uchazečů na jedno volné pracovní místo byl 5,2. Od roku 2005 došlo k mírnému nárůstu těchto uchazečů z původních 10,1 na 10,9 pro rok 2006 a následně k prudkému poklesu na již zmíněnou hodnotu 5,2. Následkem nástupu hospodářského útlumu došlo k rapidnímu snížení počtu volných pracovních míst a s tím i související zvýšení počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo na 28 uchazečů pro rok 2008.

Následující tab. 22 nastiňuje jednotlivé obce SO ORP Konice a jejich míry nezaměstnanosti, dosažitelné uchazeče a volná pracovní místa pro rok 2008, kde se začínal projevovat nástup hospodářská krize. Nejvyšší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána v Šubířově. Na proti tomu nejnižší byla v obci Ochoz a činila pouze 2,8 %. Nejvyšší avšak miziví počet volných míst nabízela obec Brodek u Konice a to 4 volná místa. Dále Jesenec 3 a Konice, Horní Štěpánov a Budětsko po 2 pracovních místech na celkový počet dosažitelných uchazečů SO ORP Konice 364. Ostatní obce tedy nenabízeli žádná volná pracovní místa. Nejvíce dosažitelných uchazečů bylo v Konici a to 84, tedy počet uchazečů na jedno volné pracovní místo činil 42.

Tab. 22 Základní charakteristiky trhu práce v SO ORP Konice v roce 2008 (vždy k 31.12.)

ÚZEMÍ	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI	DOSAŽITELNÍ UCHAZEČI	VOLNÁ MÍSTA
Bohuslavice	8,7	20	0
Brodek u Konice	6,4	29	4
Březsko	3,9	4	0
Budětsko	8,5	17	2
Dzbel	8	12	0
Hačky	7,3	3	0
Horní Štěpánov	8,4	38	2
Hvozd	7,2	24	0
Jesenec	4,8	6	3
Kladky	7,1	13	0
Konice	5,5	84	2
Lipová	5,4	20	0
Ludmírov	8,3	21	0
Ochoz	2,8	3	0
Polomí	7,4	5	0
Raková u Konice	4,9	4	0
Rakůvka	5,9	3	0
Skřípov	9,6	15	0
Stražisko	5,5	11	0
Suchdol	6,1	17	0
Šubířov	12,6	15	0

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online],

7. VLIV EKONOMICKÉ KRIZE NA SITUACI NA TRHU PRÁCE NA KONICKU

7.1 Vliv hospodářské krize na ukazatel míry nezaměstnanosti a počtu volných pracovních míst

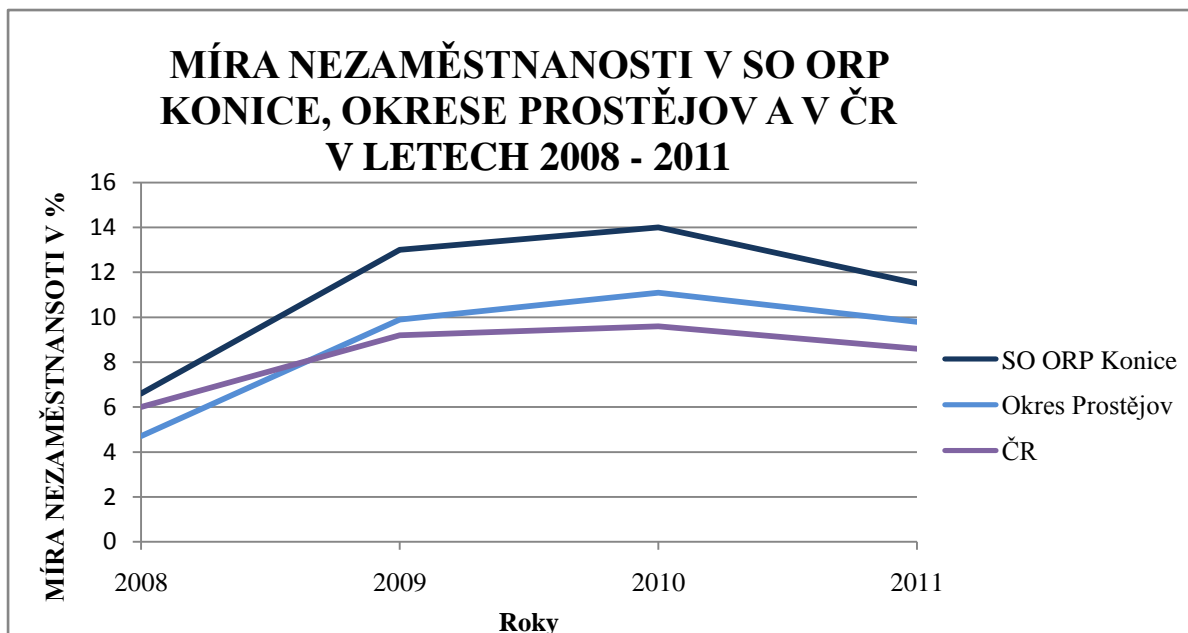
Celosvětová hospodářská krize se začala projevovat na přelomu let 2008 a 2009, následkem přerušení hospodářského růstu ekonomickou krizí, v níž vyústily problémy hypotečního trhu Spojených států amerických v roce 2008. Hospodářská recese se projevila snižováním hospodářské produkce a růstem nezaměstnanosti nejen ve světě ale i v České republice. Změny pracovního trhu, způsobené problémy s odbytem českých výrobků na světových trzích, jež proběhly v souvislosti s touto krizí, ovlivnily situaci v oblasti zaměstnanosti.

Tab. 23 Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Konice, okrese Prostějov a ČR v letech 2008 – 2011 (vždy k 31.12.)

ÚZEMÍ	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI			
	2008	2009	2010	2011
SO ORP KONICE	6,6	13,0	14,0	11,5
OKRES PROSTĚJOV	4,7	9,9	11,1	9,8
ČR	6,0	9,2	9,6	8,6

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]

Nárůst měr nezaměstnanosti v období hospodářské krize a dále jejich sestup naznačuje tab. 23 a obr. 8. Z porovnání vývoje měr nezaměstnanosti SO ORP Konice, okresu Prostějov a České republiky vyplývá, že míra nezaměstnanosti správního obvodu v rozmezí let 2008 – 2011 byla výrazně nad celorepublikovým i okresním průměrem. Z 6,6 % v roce 2008 se míra nezaměstnanosti na Konicku zvedla v důsledku hospodářské krize téměř o 50 %, na 13 % pro rok 2009. V následujícím roce 2010 došlo k dalšímu nárůstu míry nezaměstnanosti a to o 1 procentní bod. Rok 2011 pak vykazuje snižující charakter.

Obr. 8 Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2008 – 2011 (vždy k 31.12.) (Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online])

Pokud se zaměříme na správní obvod Konice a jeho jednotlivé správní obvody Olomouckého kraje v období krize, zjistíme, že míra nezaměstnanosti zdaleka nebyla v SO ORP Konici nejvyšší. V letech 2008 – 2009 vyšší mírou nezaměstnanosti v porovnání s Konickem trpělo 7 z 13 obcí Olomouckého kraje. Tři správní obvody dokonce převýšily hodnoty konické míry i v dalších období 2010 – 2011 a to obvody Uničov, Lipník nad Bečvou a Jeseník. Podíváme-li se na Olomoucký kraj jako celek, zjišťujeme, že míry nezaměstnanosti v komparaci se správním obvodem Konice jsou velmi podobné.

Tab. 24 Vývoj míry nezaměstnanosti podle správních obvodů Olomouckého kraje a ČR v letech 2008 – 2011 (vždy k 31.12.)

ÚZEMÍ	MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI			
	2008	2009	2010	2011
SO ORP HRANICE	6,4	10,3	12,3	10,1
SO ORP JESENÍK	11,1	14,8	17,8	14,9
SO ORP KONICE	6,6	13,0	14,0	11,5
SO ORP LIPNÍK NAD BEČVOU	10,3	15,2	15,6	13,4
SO ORP LITOVEL	6,1	11,6	11,3	9,4
SO ORP MOHELNICE	7,9	15,6	12,6	10,8
SO ORP OLOMOUC	5,1	9,6	10,5	9,7
SO ORP PROSTĚJOV	4,5	9,9	11,0	9,9
SO ORP PŘEROV	7,7	12,6	12,9	12,3
SO ORP ŠTERNBERK	7,9	14,0	13,3	12,2
SO ORP ŠUMPERK	7,8	13,7	13,3	12,6
SO ORP UNIČOV	8,8	20,7	14,1	12,7
SO ORP ZÁBŘEH	7,4	13,6	13,4	12,0
OLOMOUCKÝ KRAJ	6,9	12,2	12,5	11,4
ČR	6,0	9,2	9,6	8,6

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]

Co se týče jednotlivých obcí správního obvodu, na vývoj jejich měr poukazuje tab. 25. společně s obrázkovými přílohami 4, 5, 6.

Tab. 25 Vývoj míry nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice v letech 2008 – 2011 (vždy k 31.12.)

ÚZEMÍ	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI			
	2008	2009	2010	2011
Bohuslavice	8,7	10,0	21,2	14,3
Brodek u Konice	6,4	13,3	13,1	11,8
Březsko	3,9	12,6	8,7	6,8
Budětsko	8,5	15,5	11,0	7,5
Dzbel	8,0	13,3	14,7	14,0
Hačky	7,3	17,1	19,5	7,3
Horní Štěpánov	8,4	19,0	17,2	13,0
Hvozd	7,2	11,3	15,2	12,2
Jesenec	4,8	11,2	13,6	7,2
Kladky	7,1	13,1	14,2	12,6
Konice	5,5	10,9	11,0	10,1
Lipová	5,4	9,9	8,6	8,0
Ludmírov	8,3	12,3	20,6	17,1
Ochoz	2,8	8,5	15,1	6,6
Polomí	7,4	8,8	8,8	7,4
Raková u Konice	4,9	12,2	20,7	14,6
Rakůvka	5,9	7,8	11,8	13,7
Skřípov	9,6	22,3	26,1	25,5
Stražisko	5,5	16,9	18,4	16,4
Suchdol	6,1	17,7	13,0	7,9
Šubířov	12,6	16,0	16,0	11,8

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]

V důsledku poklesu poptávky zejména po českém zboží v zahraničí klesala i výroba a firmy ve snaze snížit své náklady začaly propouštět. Nezaměstnanost rostla a dopady krize se projeví zejména ve struktuře evidovaných uchazečů, ta se v letech 2009 a 2010 zásadním způsobem změnila. Hospodářská krize více jak nezaměstnanost ovlivnila počty volných pracovních míst. Úřad práce měl pro velký počet práce schopných a práci hledajících uchazečů o zaměstnání jen velmi omezenou nabídku volných míst. Vývoj těchto volných pracovních míst zachycuje tab. 26.

Tab. 26 Základní charakteristiky trhu práce v SO ORP Konice v letech 2008 – 2011 (vždy k 31.12.)

ROKY	DOSAŽITELNÍ UCHAZEČI	VOLNÁ MÍSTA	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI	POČET UCHAZEČŮ NA 1 VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO
2008	364	13	6,6	28,0
2009	717	3	13,0	239,0
2010	772	1	14,0	772,0
2011	633	10	11,5	63,3

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]; vlastní výpočty

Nejvyššího avšak zanedbatelného počtu dosahovala volná pracovní místa v roce 2008. Jednalo se o 13 míst na 364 dosažitelných uchazečů. Dále se počty volných míst snižovali až na pouze 1 volné místo v roce 2010, kdy počet uchazečů na toto jedno volné pracovní místo byl 772. V následujícím roce 2011 sice stoupl počet volných pracovních míst na 10, ale struktura dosažitelných uchazečů byla stále vysoká, tudíž počet uchazečů činil 63,3.

7.2 Hodnocení problémových skupin obyvatelstva

Struktura skupiny uchazečů o zaměstnání může blíže charakterizovat některé problematické momenty na trhu práce. Za tzv. problémové skupiny v rámci uchazečů o zaměstnání lze podle poznatků ÚP Prostějov označit především uchazeče s nejrůznějšími omezeními, sociálně nepříznivé občany, osoby v předdůchodovém věku a naopak i mladé uchazeče s nedostatečnou praxí.

Příkladem jsou osoby se zdravotním postižením (OZP), jejichž zdravotní stav brání přijmout nabízené volné pracovní místo. Na území Konicka na konci roku 2008 bylo 61 osob se zdravotním postižením, jež hledali práci. Na celkovém počtu uchazečů jejich podíl činil 15,5 %. Rok 2010 byl nejkritičtějším rokem, jak co se týče nejvyššího počtu uchazečů o zaměstnání celkem, tak počtu uchazečů se zdravotním postižením. V roce 2010 bylo v evidenci Úřadu práce 108 uchazečů OZP z celkového počtu 816 uchazečů. Avšak díky tomuto vysokému počtu uchazečů o zaměstnání podíl uchazečů OZP nebyl tak vysoký jako v roce 2008. Při srovnání s okresním podílem uchazečů OZP, okresní hodnota byla v letech 2008 – 2009 vyšší oproti správnímu obvodu stejně tak i republikový podíl. V roce 2010 mělo Konicko naopak vyšší podíl uchazečů OZP nežli okres i republika.

Tab. 27 Podíl uchazečů OZP na celkovém počtu uchazečů v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2008 – 2010

ROKY	ÚZEMÍ	UCHAZEČI CELKEM	UCHAZEČI OZP	PODÍL UCHAZEČŮ OZP
2008	SO ORP Konice	394	61	15,5
	okres	2 789	564	20,2
	ČR	352 250	61 136	17,4
2009	SO ORP Konice	761	84	11,0
	okres	5 889	717	12,2
	ČR	539 136	67 738	12,6
2010	SO ORP Konice	816	108	13,2
	okres	6 476	829	12,8
	ČR	561 551	69 499	12,4

Zdroj: Integrovaný portál MPSV [online]; vlastní výpočty

K analýze aktuálního stavu situace na trhu práce je třeba také zhodnocení pomoci struktury uchazečů o zaměstnání podle věkových skupin a stupně vzdělání. Avšak data k vytvoření struktur uchazečů dle věkových skupin jsou dostupná z GIS prostorové analýzy pouze za rok 2008. Pro roky 2009 a 2010 prostorová analýza nenabízí údaje o uchazečích dle věkových skupin.

Z dat za rok 2008 vyplývá, že nejvíce uchazečů o zaměstnání bylo v SO ORP Konici ve věku 25 - 49 let a to 54,7 % a dále pak ve věkové skupině 50+ (30,3 %). Obě tyto skupiny převýšily republikové podíly.

Tab. 28 Struktura uchazečů o zaměstnání podle věkových skupin v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR na konci roku 2008

ÚZEMÍ	POČET UCHAZEČŮ ABSOLUTNĚ					POČET UCHAZEČŮ %			
	CELKEM	MÉNĚ NEŽ 17	18 - 24	25 - 49	VÍCE NEŽ 50	MÉNĚ NEŽ 17	18 - 24	25 - 49	VÍCE NEŽ 50
SO ORP KONICE	393	2	57	215	119	0,5	14,5	54,7	30,3
OKRES PROSTĚJOV	2762	26	357	1 560	819	0,9	12,9	56,5	29,7
ČR	352 250	4 981	55 705	188 501	103 063	1,4	15,8	53,5	29,3

Zdroj: GIS prostorová analýza 2008, 2009, 2010, MPSV 2009, 2010, 2011; vlastní výpočty

Z hlediska struktury uchazečů podle dosaženého vzdělání vykazuje region Konicka významné rozdíly oproti České republice. Ve správním obvodu je výrazně vyšší podíl vyučených uchazečů a naopak nižší podíl uchazečů s úplným středním vzděláním. Co se týče ostatních, které zahrnuje tab. 29, ti bohužel nemají vypovídající charakter, vzhledem k faktu, že jsou zde zahrnuti jak vysokoškolsky vzdělaní tak i osoby bez vzdělání, které GIS prostorová analýza nerozděluje. Struktura uchazečů souvisí s charakterem pracovních příležitostí v regionu, který byl výrazně orientován na oděvní výrobu, která však v posledních letech zaznamenala pokles v podobě zániku největšího zaměstnavatele Oděvního podniku – OP Prostějov v Brodku u Konice a v Konici a snižováním počtu zaměstnanců v ostatních oděvních podnicích. Dříve velká poptávka po méně kvalifikované pracovní síle právě do oděvní výroby přispívá nyní k vysokému podílu vyučených uchazečů hledajících práci.

Tab. 29 *Struktura uchazečů o zaměstnání dle dosaženého vzdělání v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2008 - 2010*

ROKY	TYP VZDĚLÁNÍ	PODÍL V %		
		SO ORP KONICE	OKRES PROSTĚJOV	ČR
2008	ZÁKLADNÍ	22,5	25,4	30,2
	STŘEDNÍ BEZ MATURITY	50,1	42,7	39,3
	STŘEDNÍ S MATURITOU	20,9	23,2	22,1
	OSTATNÍ	6,1	8,7	8,5
2009	ZÁKLADNÍ	20,6	21,6	26,7
	STŘEDNÍ BEZ MATURITY	54,7	46,8	41,7
	STŘEDNÍ S MATURITOU	19,0	23,8	22,9
	OSTATNÍ	5,7	7,8	8,8
2010	ZÁKLADNÍ	21,2	21,8	26,3
	STŘEDNÍ BEZ MATURITY	50,9	46,9	41,4
	STŘEDNÍ S MATURITOU	20,3	23,6	23,2
	OSTATNÍ	7,6	7,7	9,2

Zdroj: GIS prostorová analýza 2008, 2009, 2010, MPSV 2009, 2010, 2011; vlastní výpočty

Také další často diskutovanou otázkou je problém dlouhodobé nezaměstnanosti, jež vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných 12 měsíců a déle na celkové pracovní síle. V roce 2008 byla zaznamenána hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti ve správním obvodě 1,3 %, což je téměř o 1 % nižší míra v porovnání s Českou republikou, což byl velmi pozitivní jev pro tuto oblast. V důsledku hospodářské krize se situace na trhu práce začala prudce zhoršovat. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti správního obvodu začala stoupat ze 1,7 % v roce 2009 na 3,9 % pro rok 2010, což mělo příčiny ve velkém nárůstu nově nezaměstnaných. Stejná

hodnota míry nezaměstnanosti za rok 2010 byla zaznamenána i pro Českou republiku. V roce 2008 byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti překračující 3 % zaznamenána v pouze jediné obci a to v Ludmírově. V následujícím roce překračovaly tuto hodnotu dvě obce Jesenec a Brodek u Konice. V roce 2010 pak byla už více jak polovina obcí s hodnotou přesahující 3 %. Co se týče dalšího vývoje, vzhledem k tomu, že trh reaguje na pozitivní ekonomické změny s určitým zpožděním, je možné očekávat, že míra dlouhodobě nezaměstnanosti začne opět klesat.

Tab. 30 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2008 - 2010

ÚZEMÍ	MÍRA DLOUHODOBÉ NEZAMĚŠTNANOSTI		
	2008	2009	2010
Bohuslavice	0,9	0,0	3,5
Brodek u Konice	1,3	3,8	3,8
Březsko	1,0	1,0	3,9
Budětsko	2,0	2,5	4,5
Dzbel	1,3	1,3	2,0
Hačky	2,4	2,4	2,4
Horní Štěpánov	1,8	1,8	6,0
Hvozd	1,5	1,5	5,4
Jesenec	2,4	9,6	2,4
Kladky	0,5	1,6	6,0
Konice	0,9	1,0	3,3
Lipová	0,0	0,8	1,9
Ludmírov	3,6	2,8	5,2
Ochoz	1,9	0,0	1,9
Polomí	1,5	1,5	2,9
Raková u Konice	1,2	0,0	3,7
Rakůvka	0,0	0,0	0,0
Skřípov	1,9	2,5	4,5
Stražisko	1,0	1,5	5,0
Suchdol	1,1	1,4	5,8
Šubířov	0,8	0,8	3,4
SO ORP KONICE	1,3	1,7	3,9
OKRES PROSTĚJOV	1,1	1,5	3,6
ČR	2,2	2,7	3,9

Zdroj: GIS prostorová analýza 2008, 2009, 2010, MPSV 2009, 2010, 2011; vlastní výpočty

V následující tabulce jsou uvedeny míry nezaměstnanosti dle pohlaví v letech 2008 – 2011. Ve všech sledovaných letech byla vždy míra ženské nezaměstnanosti vyšší. Největší rozdíl v míře nezaměstnanosti byl v roce 2008, kdy míra nezaměstnanosti žen ve správním obvodu činila 10,2 %, na rozdíl od míry mužů, kde byla 4,8 %. Z hlediska obcí byla nejvyšší

míra nezaměstnanosti mužů v obci Raková u Konice, kde tvořila 10,3 %. Porovnáme-li hodnoty měř s Českou republikou, zjistíme, že míry nezaměstnanosti žen za republiku vykazují stejný trend jako správní obvod, tedy jejich míry jsou vyšší vzhledem k míře nezaměstnanosti mužů a navíc převyšují tyto správní hodnoty. Jedinou výjimkou byl rok 2008, kde na Konicku byla míra nezaměstnanosti mužů nižší, nežli v republice. Okres Prostějov byl na tom vzhledem k mírám nezaměstnanosti velice dobře v komparaci s Českou republikou. Je patrné, že se míry v období let 2008 – 2010 zvyšovaly v důsledku hospodářské krize.

Tab. 31 Míra nezaměstnanosti mužů a žen v SO ORP Konice, okrese Prostějov a v ČR v letech 2008 - 2010

ÚZEMÍ	MÍRY NEZAMĚŠTNANOSTI MUŽŮ A ŽEN					
	2008		2009		2010	
	MN _ž	MN _m	MN _ž	MN _m	MN _ž	MN _m
Bohuslavice	14,0	4,0	11,2	9,7	24,3	18,5
Brodek u Konice	7,5	7,6	15,5	14,0	14,0	13,6
Březsko	6,4	3,6	10,6	14,3	12,8	7,1
Budětsko	16,7	4,5	20,0	13,6	13,3	13,6
Dzbel	8,6	7,5	14,3	12,5	15,7	15,0
Hačky	21,4	0,0	28,6	11,1	28,6	14,8
Horní Štěpánov	15,0	5,0	26,4	16,2	26,9	12,3
Hvozd	11,9	4,2	15,4	8,3	18,2	14,6
Jesenec	4,8	4,8	14,3	10,8	7,1	16,9
Kladky	12,8	3,8	23,1	7,6	19,2	12,4
Konice	7,9	3,8	12,6	10,3	13,9	9,9
Lipová	12,3	1,8	16,2	7,8	15,6	5,0
Ludmírov	8,8	8,7	14,0	10,9	22,8	20,3
Ochoz	8,3	0,0	10,4	8,6	18,8	12,1
Polomí	12,5	5,6	9,4	8,3	9,4	11,1
Raková u Konice	10,8	0,0	13,5	11,1	24,3	17,8
Rakůvka	0,0	10,3	9,1	6,9	18,2	6,9
Skřípov	12,9	7,4	24,2	21,1	37,1	21,1
Stražisko	5,6	6,3	19,1	18,8	20,2	17,9
Suchdol	10,5	4,9	21,9	16,6	14,9	13,5
Šubířov	18,5	9,2	22,2	12,3	13,0	18,5
SO ORP KONICE	10,2	4,8	16,2	11,9	17,4	12,8
OKRES PROSTĚJOV	6,7	3,7	12,5	9,4	13,8	10,6
ČR	9,0	6,8	12,7	11,3	13,2	11,8

Zdroj: GIS prostorová analýza 2008, 2009, 2010, MPSV 2009, 2010, 2011; vlastní výpočty

7.3 Hodnocení role cizinců na trhu práce

Úřad práce v Prostějově registroval k 31.12.2008 celkem 738 zahraničních pracovníků. K 31.12.2010 tento počet klesl na 534. Na konci roku 2010 tedy evidoval Úřad práce 534 cizinců. Kromě toho v okrese Prostějov pracovalo 324 cizinců s živnostenským oprávněním. Celkový počet cizinců byl tedy v okrese 858. Tyto data jsou pořizována pouze v rámci okresu, protože úřad práce s úrovní správních obvodů téměř nepracuje. Klesající tendence zahraničních pracovníků byla a je dána reakcí na nedostatek volných pracovních míst, kdy čeští pracovníci jsou daleko více ochotní nastoupit na místa, o která v době relativně příznivé situace v oblasti zaměstnanosti neměli zájem. Z důvodu přebytku nabídky nad poptávkou po pracovní síle, jsou místa dříve předávána cizincům nyní obsazována domácími pracovníky či občany Evropské unie (EU).

Tab. 32 Zaměstnanost cizinců v okrese Prostějov evidovaná Úřadem práce v letech 2008 - 2010

ROKY	CIZINCI ZE ZEMÍ MIMO EU S PRACOVNÍM POVOLENÍM	OBČANÉ EU	Z TOHO OBČANÉ SLOVENSKA	CIZINCI TŘETÍCH ZEMÍ S POVOLENÝM TRVALÝM POBYTEM	CELKOVÝ POČET CIZINCŮ
2008	194	384	302	160	738
2009	30	411	245	172	613
2010	24	371	286	139	534

Zdroj: Zpráva o situaci na trhu práce za rok 2008, 2009, 2010; Úřad práce v Prostějově 2009, 2010, 2011

Z tab. 32 je zřejmé, že se na trhu práce v okrese Prostějov projevuje tendence zaměstnavatelů snižovat zvolna počty zahraničních pracovníků. V letech 2008 – 2010 došlo ke snížení zahraničních pracovníků registrovaných úřadem práce o více jak 200 osob. Úřad práce eviduje tři skupiny cizinců na trhu práce, a to cizince ze zemí mimo EU s platným povolením k zaměstnání, občany EU a občany třetích zemí s povoleným trvalým pobytem.

Z celkového počtu 194 zahraničních pracovníků, kteří měli k 31.12.2008 platné povolení k zaměstnání, byla většina zaměstnávána v průmyslu, a to v průmyslu oděvním. Výrazné snížení v průběhu dalších let bylo zapříčiněno propouštěním z dělnických pozic v Oděvním podniku, a.s.. V následujících letech už byli občané ze zemí mimo EU zaměstnáváni pouze na

pozicích vedoucích pracovníků, manažerů či obchodních zástupců. Nemalou skupinu tvořili i cizinci – profesionální sportovci.

Občané Evropské unie a cizinci s povoleným trvalým pobytem jsou zaměstnání převážně v dělnických profesích v průmyslu, zvláště pak ve strojírenství, oděvnictví, a také ve stavebnictví a v dopravě. Většinou se jedná o odborně kvalifikované pracovníky vyučené v příslušném oboru. O něco méně početnou, avšak významnou skupinou občanů Evropské unie, jsou pak osoby s úplným středním vzděláním a také s vysokoškolským vzděláním. Tito nejčastěji pracují na vedoucích a řídicích pozicích ve firmách se zahraniční účastí, jako obchodní zástupci, manažeři, účetní, ve strojírenství jako technici, operátoři NC strojů, inženýři či ve zdravotnictví jako lékaři. Ve všech výše zmiňovaných letech tvořili nadpoloviční většinu občanů EU občané Slovenské republiky. Druhou pomyslnou příčku vždy zatupovali Rumuni. Co se týče občanů třetích zemí, tady v naprosté většině převažovali pracovníci z Ukrajiny. Ostatní národnosti byly zastoupeny pouze v nepatrném počtu.

Porovnáme – li podíl cizinců na zaměstnaných osobách v ČR a v okrese, dojdeme k tomu, že okres se svým podílem 1,6 % je výrazně nižší v porovnání s republikovou hodnotou 5,4 %. Lze tedy předpokládat, že ve správním obvodě Konice bude tento podíl menší jak 1 %, tedy nízký.

8. SWOT ANALÝZA

Pro závěrečné zhodnocení SO ORP Konice bylo využito SWOT analýzy, která posuzuje silné a slabé stránky z hlediska vnitřních podmínek života oblasti a dále příležitosti a rizika vnějších podmínek.

Silné stránky

- atraktivnost krajiny z hlediska cestovního ruchu,
- existence chráněných oblastí.

Slabé stránky

- minimální nabídka volných pracovních míst,
- dlouhodobě zvýšená míra nezaměstnanosti,
- SO ORP Konice je z hlediska pracovní dojížděky dlouhodobě deficitní,
- nepříznivé přírodní podmínky pro intenzivní zemědělství,
- dlouhodobé vylidňování obyvatelstva,
- nepříznivá věková struktura obyvatelstva,
- nízký úroveň vzdělanosti obyvatelstva,
- výrazně emigrační charakter,
- nedostatečná reprodukční dynamika obyvatelstva.

Příležitosti

- turistika a rekreace ve vazbě na dosud málo známé krasové fenomény,
- podporovat možnosti vzdělání a doplňování kvalifikace v regionu,
- zvážit různé formy stabilizace mladých lidí v oblasti např. oživením bytové výstavby, nabídkou kvalifikovaných pracovních míst s vyšším platovým ohodnocením,
- oživení bytové výstavby pro mladé obyvatelstvo.

Rizika

- další prohloubení depopulačních procesů jako důsledek vysoké emigrace obyvatelstva,
- prohloubení omezení spojů veřejné dopravy, klesající možnost dojížděky do zaměstnání,
- nedostatek bytů, jež může ovlivnit další populační vývoj,
- útlum zemědělské výroby spojený s rizikem degradace krajiny.

9. ZÁVĚR

Oblast Konicka je vnitřně periferním, zaostávajícím a nedostatečně industrializovaným regionem s vyšší mírou nezaměstnanosti a nízkou mírou ekonomické aktivity obyvatelstva. Typickým rysem místního trhu práce je omezený výběr profesí související s nevyhovující strukturou volných pracovních míst, jež dokazuje nízkou úroveň vzdělanosti obyvatelstva. Podporou vzdělání a možností doplňování kvalifikace v regionu by nabízelo příležitosti ke zlepšení. Také je území z hlediska dlouhodobé dojížděky dlouhodobě deficitní a k prohloubení by mohlo vést omezení spojů veřejné dopravy. Region je charakterizován také dlouhodobě vysokou emigrací a nedostatečnou reprodukční dynamikou obyvatelstva. Rizikem oblasti by mohlo být prohloubení těchto depopulačních procesů v souvislosti s dlouhodobým vylidňováním obyvatelstva. Problémem je i nepříznivá věková struktura obyvatelstva. Na druhé straně je Konicko atraktivní oblast cestovního ruchu s hojným kulturním i turistickým využitím. Příležitostí pro tento správní obvod v návaznosti na cestovní ruch by mohla být vazba na dosud málo známé krasové fenomény či na případné další aktivity.

Na konci roku 1989 zaměstnávalo pět největších průmyslových podniků přes více než 1500 lidí, dalších téměř 600 bylo zaměstnáváno třemi největšími zemědělskými podniky, kterými byly ZOD Ludmírov, ZD Bohuslavice a Zemědělská společnost TERRIS Budětsko. Tradičními odvětvími byly oděvní a strojírenský průmysl. Mezi největší podnik patřily MODĚVA, OP – Prostějov se svými závody, KOVO, KOŽETVORBA v.d.i. a závod Preciosy. Ještě před nástupem hospodářské krize došlo k výrazným změnám. Jeden z největších zaměstnavatelů oděvního průmyslu OP - Prostějov podlehl vývoji let a ukončil své působení na Konicku. Z původních nejvýznamnějších podniků v průmyslu zůstaly pouze tři, které zaměstnávaly téměř 500 pracovníků, a to MODĚVA, Preciosa a KOVO. V zemědělství klesl pak počet zaměstnanců na téměř 250. Hospodářská krize prohloubila nezaměstnanost v obvodu. Bylo zaznamenáno zvýšení měr nezaměstnanosti a naopak výrazné snížení počtu volných pracovních míst. S postupem této hospodářské krize stoupal počet uchazečů o zaměstnání. Tento vývoj byl znát i z pohledu problémových skupin. Naopak důsledky hospodářské krize vedly ke snížení zaměstnanosti cizinců.

10. SUMMARY

Cílem bakalářské práce bylo zpracování regionálně geografické analýzy trhu práce na Konicku za pomoci dat o zaměstnanosti a nezaměstnanosti po roce 1989 až do současnosti. Zvláštní pozornost byla věnována období hospodářské krize. V rámci zpracování byly vytvořeny jednotlivé dílčí cíle práce. Území Konicka bylo popsáno (charakterizováno), jak z hlediska fyzické geografie tak i socioekonomické. V obvodu byla vyhodnocena zaměstnanost a strukturální změny po roce 1989 až do roku 2008 s důrazem na transformaci zemědělství a průmyslu. V souvislosti s tím byly analyzovány změny v odvětvové skladbě a ve vyjížděce a dojížděce za prací v letech 1991 – 2001. Dále byl hodnocen vývoj nezaměstnanosti do konce roku 2008 za pomoci měr nezaměstnanosti a počtu volných pracovních míst. Analyzována byla také ekonomická krize za pomoci těchto ukazatelů. Dále byly v kapitole zabývající se ekonomickou krizí hodnoceny problémové skupiny uchazečů a role cizinců na trhu práce. Na konec byla vytvořena SWOT analýza, která naznačila očekávané tendence v dalším vývoji Konicka.

Key words: Konicko, regionálně geografická analýza, trh práce, zaměstnanost, nezaměstnanost, hospodářská krize

The target of this bachelor work was to make regional - geographical labour market analysis of the Konice region with using of data about employment and unemployment situation since year 1989 till current. There was focused especially on season of the depression. Partial targets of this work were designed during the process of this work preparation. The Konice region was described from physical-geographical and socio-economical point of view. Employment rate and structural changes since year 1989 till year 2008 were evaluated with main focus on transformation of agriculture and industry. Concerning this evaluation were analyzed changes of branches and people's transport to work since 1991 till 2001. Afterwards there was evaluated progress of unemployment rate till end of year 2008 with using of data about employment and unemployment and added analysis of the depression. Next part of this chapter about depression describes problematic groups of job applicants and role of foreigners on the labour market. Finally there was created SWOT analysis with presumable trends in development of the Konice region.

Key words: the Konice region, regional – geographical analysis, labour market, employment, unemployment, the depression

11. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] BLAŽEK, J. The Regional Impacts of the Global Financial and Economic Crisis in the Czech Republic. 2010.

[2] BROŽOVÁ, D. *Kapitoly z ekonomie trhu práce*. Praha: Oeconomica, 2006.

[3] CYDLÍK, T. *Historie a současnost podnikání na Prostějovsku*. Žehušice: Městské knihy, 2009.

[4] ČSÚ - Český statistický úřad: Číselník obcí s rozšířenou působností (CISORP). [online]. [cit. 2012-05-14]. Dostupné z:

[http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/ciselnik_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_\(cisorp\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/ciselnik_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_(cisorp))

[5] ČSÚ - Český statistický úřad: Demografická ročenka krajů 2001 - 2010. [online]. 2011 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/p/4027-11>

[6] ČSÚ - Český statistický úřad: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 - 2010. [online]. 2011 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/kapitola/4030-11-r_2011-11000

[7] ČSÚ - Český statistický úřad: MOS - Městská a obecní statistika. [online]. c2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: http://czso.cz/lexikon/mos_vdb.nsf/okresy/CZ0713/

[8] ČSÚ - Český statistický úřad: Předběžné výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011. [online]. 2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z:

http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/kapitola/03000-12-n_2012-71

[9] DEMEK, J. *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. Brno: AOPK ČR, 2006.

[10] DRBOHLAV, D. *Nelegální ekonomické aktivity migrantů: Česko v ekonomickém kontextu*. Praha: Karolinum, 2008.

[11] DUSPIVOVÁ, K. a P. SPÁČIL. *Dopad ekonomické krize na zaměstnanost v ekonomických subjektech s 250 a více zaměstnanci*. Praha: VŠE, 2010.

[12] GALVASOVÁ, I. a kol. *Program aktivizace na území mikroregionu Konice: výzkumná zpráva*. Brno: GAREP, 1997.

- [13] GIS - prostorová analýza 2008. MPSV. 2009.
- [14] GIS - prostorová analýza 2009. MPSV. 2010.
- [15] GIS - prostorová analýza 2010. MPSV. 2011.
- [16] HBI Česká republika: On-line databáze firem. [online]. datum poslední aktualizace není uvedeno [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.hbi.cz/>
- [17] Justice: Oficiální server českého soudnictví. [online]. 2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>
- [18] kol. Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Prostějov za rok 2008. ÚP v Prostějově. 2009. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/kop/prostejov/statistiky_up/rocn_i_a_pololetni_zpravy
- [19] kol. Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Prostějov za rok 2009. ÚP v Prostějově. 2010. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/kop/prostejov/statistiky_up/rocn_i_a_pololetni_zpravy
- [20] kol. Zpráva o situaci na trhu práce v okrese Prostějov za rok 2010. ÚP v Prostějově. 2011. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/olk/kop/prostejov/statistiky_up/rocn_i_a_pololetni_zpravy
- [21] KUČERA, P. Profit: Oděvní podnik ruší dvě provozovny. [online]. 2006 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://profit.tyden.cz/clanek/odevni-podnik-rusi-dve-provozovny/>
- [22] MACKOVČIN, P., MATKOVÁ, M. a kol. *Olomoucko: Chráněná území ČR*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR A EkoCentrum Brno, 2002.
- [23] MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: SLON - Sociologické nakladatelství, 1998.
- [24] Národní geoportál INSPIRE. [online]. c2010 - 2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://geoportal.gov.cz>
- [25] Mikroregion Konicko. [online]. 2011 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.mikroregionkonicko.cz/zajimavosti-regionu-turisticke-cile.php>

- [26] Ministerstvo práce a sociálních věcí: Integrovaný portál MPSV. [online]. [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>
- [27] MODĚVA, oděvní družstvo Konice: Profil družstva. [online]. 2012 [cit. 2012-05-14]. Dostupné z: <http://www.modeva.cz/>
- [28] NOVÁK, V. a V. TOUŠEK. *Ekonomická krize a trh práce v České republice*. 2011.
- [29] NOVÁK, V. a V. TOUŠEK. *Impacts of Economic Crisis on the Labour Market of the Czech Republic*. 2010.
- [30] PINKAVA, J. *Dějiny města Konice: díl 1*. Konice: Městský úřad Konice, 1993, 159 s.
- [31] PINKAVA, J. *Dějiny města Konice: díl 2*. Konice: Městský úřad Konice, 1995, 200 s.
- [32] PLESKOVÁ, J. *Základní sociálně geografické problémy Konicka z pohledu strategického rozvoje mikroregionu: Diplomová práce*. Brno, 2001.
- [33] Sčítání lidu, domů a bytů 1991. ČSÚ: Praha. 1993.
- [34] Sčítání lidu, domů a bytů 2001. ČSÚ: Praha. 2004.
- [35] SIROVÁTKA, T. *Politika pracovního trhu*. Brno: MU Brno, 1995.
- [36] *Subjekty národního hospodářství 1999*, Výzkumný ústav regionálního rozvoje MU Brno. 2001
- [37] ŠIMEK, M. *Ekonomie trhu práce: Studijní opora pro distanční vzdělávání*. VŠB - Technická univerzita: Ekonomická fakulta, 2007.

12. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1. *Vývoj obyvatelstva v obcích SO ORP Konice v letech 1990 – 2010 (vždy k 31.12.)*

Příloha 2. *Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v SO ORP Konice podle základních sektorů ekonomiky v letech 1991 a 2001 – absolutní údaje*

Příloha 3. *Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti v SO ORP Konice v roce 2001*

Příloha 4. *Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2008*

Příloha 5. *Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2009*

Příloha 6. *Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2010*

PŘÍLOHY

Příloha 1. Vývoj obyvatelstva v obcích SO ORP Konice v letech 1990 – 2010 (vždy k 31.12.)

ÚZEMÍ	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CELKEM	12 118	12 022	11 986	11 916	11 860	11 841	11 787	11 733	11 707	11 725	11 676	11 647	11 582	11 533	11 513	11 483	11 385	11 348	11 297	11 195	11 149
Bohuslavice	1 034	464	440	450	455	463	463	483	506	518	520	529	526	513	506	494	479	471	471	466	462
Brodek u Konice	1 425	1 017	1 020	1 012	1 006	988	983	966	951	951	953	931	926	941	937	944	948	934	922	910	913
Březsko	x	227	228	225	222	222	221	218	219	222	222	226	225	224	218	233	236	231	220	211	213
Budětsko	x	463	463	451	447	438	422	420	412	423	407	424	408	419	426	430	427	405	407	402	408
Dzbel	314	289	291	290	275	276	276	267	263	269	262	290	291	295	288	289	280	275	265	258	253
Hačky	x	111	111	108	105	102	101	100	106	104	104	99	95	91	94	98	99	96	104	105	107
Horní Štěpánov	1 121	1 081	1 068	1 066	1 063	1 064	1 054	1 043	1 047	1 030	1 034	1 025	1 019	1 002	991	994	999	1 007	1 012	993	987
Hvozd	685	673	683	689	691	685	684	687	692	687	689	683	669	654	663	659	653	652	635	625	630
Jesenec	379	353	366	379	390	381	383	372	375	380	381	356	363	351	351	343	328	310	302	300	300
Kladky	427	419	421	406	410	403	404	398	402	413	406	428	425	412	402	386	384	383	380	371	359
Konice	3 912	3 078	3 116	3 109	3 104	3 095	3 087	3 058	3 055	3 039	3 028	2 989	2 976	2 931	2 931	2 911	2 892	2 893	2 894	2 884	2 888
Lipová	842	836	815	811	804	802	812	805	790	794	787	754	744	761	784	775	765	760	755	763	753
Ludmírov	x	x	x	x	x	580	587	597	582	589	586	580	575	587	574	576	572	586	587	570	574
Ludmírov-Milkov	437	465	451	429	420	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ochoz	x	213	204	204	200	205	206	203	203	206	210	205	199	200	196	195	193	197	193	188	187
Polomí	x	153	155	155	153	157	152	154	155	154	149	152	151	149	144	146	144	143	148	143	144
Ponikev	137	153	154	153	150	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Raková u Konice	x	167	165	161	161	168	167	168	177	173	179	185	185	187	195	200	201	201	200	206	209
Rakůvka	x	119	119	115	114	119	122	120	113	108	106	102	105	108	110	108	108	111	110	107	102
Skřípov	x	340	333	334	329	336	340	348	339	329	320	344	350	353	348	351	346	347	356	352	357
Stražisko	395	416	406	401	399	402	393	388	387	401	404	425	441	437	434	431	421	431	429	442	434
Suchdol	714	684	685	674	666	658	645	653	649	649	648	654	646	647	648	652	648	651	651	644	621
Šubiřov	296	301	292	294	296	297	285	285	284	286	281	266	263	271	273	268	262	264	256	255	248

Zdroj: Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 2001 – 2010, ČSÚ 2011

Příloha 2. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v SO ORP Konice podle základních sektorů ekonomiky v letech 1991 a 2001 – absolutní údaje

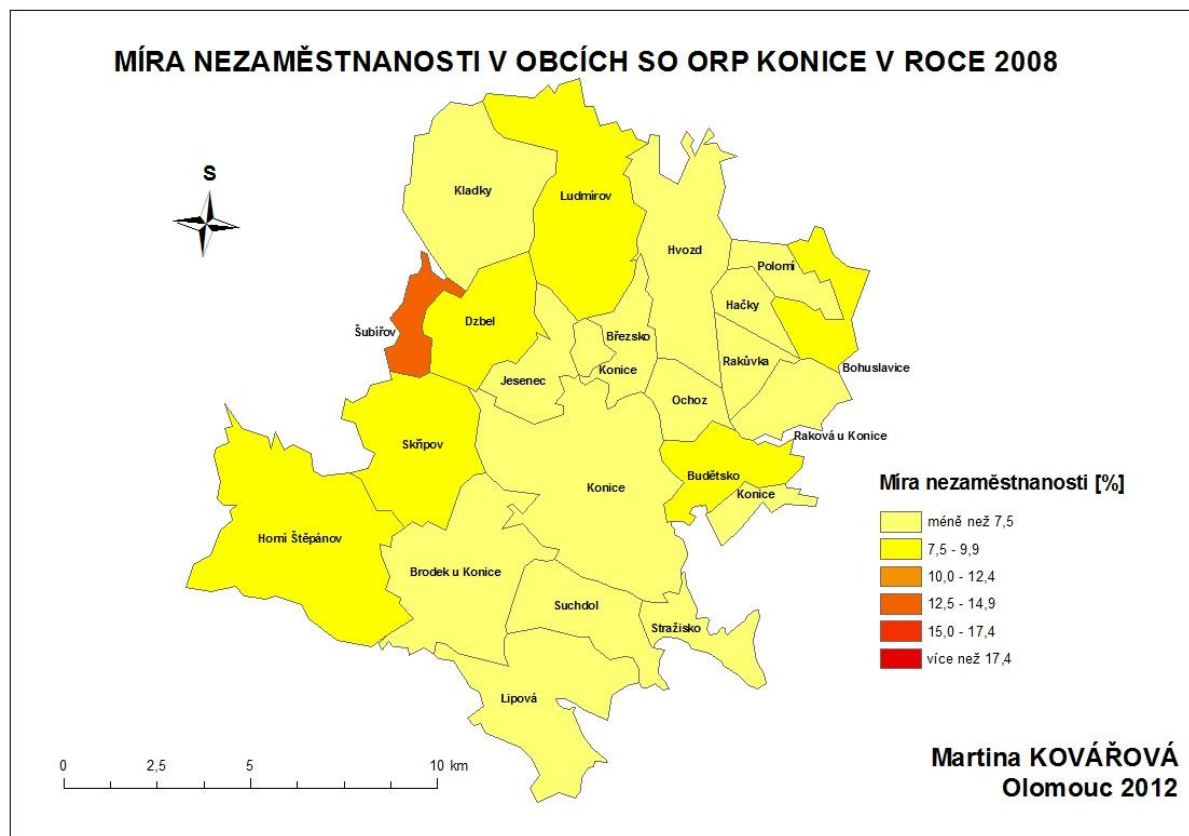
ÚZEMÍ	1991			2001		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Bohuslavice	145	62	44	37	102	92
Brodek u Konice	128	269	136	15	291	144
Březsko	35	42	28	20	47	36
Budětsko	94	73	31	46	87	66
Dzbel	30	78	38	21	81	48
Hačky	22	19	8	10	18	13
Horní Štěpánov	145	278	94	44	298	111
Hvozd	157	116	42	65	176	94
Jesenec	28	64	42	16	58	51
Kladky	71	93	35	37	91	55
Konice	266	720	502	98	748	693
Lipová	62	243	80	33	231	109
Ludmírov	114	68	38	73	90	89
Ochoz	44	48	13	19	50	37
Polomí	38	11	14	18	31	19
Raková u Konice	47	18	9	14	44	24
Rakůvka	35	19	7	12	28	11
Skřípov	67	83	29	9	111	37
Stražisko	32	110	63	13	102	85
Suchdol	91	163	66	28	169	80
Šubiřov	32	86	27	20	68	31
SO ORP KONICE	1683	2663	1346	650	2 922	1 924

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 1991, 2001, ČSÚ 1993, 2004; vlastní výpočty

Příloha 3. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo dle pohlaví a odvětví ekonomické činnosti v SO ORP Konice v roce 2001

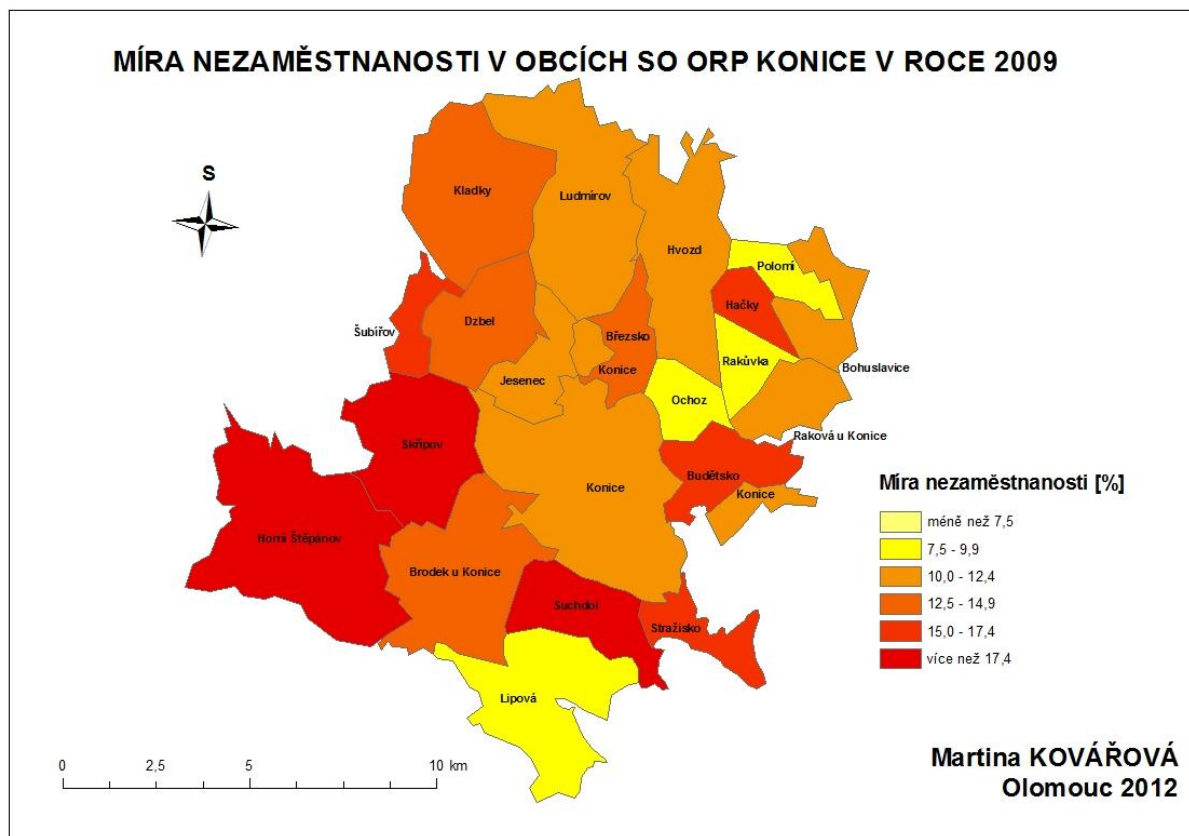
ODVĚTVÍ EKONOMICKÉ ČINNOSTI	EAO DLE ODVĚTVÍ ABS.			EAO DLE ODVĚTVÍ %		
	CELKEM	ŽENY	MUŽI	CELKEM	ŽENY	MUŽI
Zemědělství, lesnictví a rybolov	650	193	457	11,8	8,0	14,8
zemědělství	500	170	330	9,1	7,1	10,7
lesnictví	150	23	127	2,7	1,0	4,1
Průmysl celkem	2 922	1 233	1 689	53,2	51,2	54,7
Těžební průmysl	9	0	9	0,2	0,0	0,3
Zpracovatelský průmysl	2 367	1 212	1 155	43,1	50,3	37,4
potravinařský	176	92	84	3,2	3,8	2,7
textilní	185	157	28	3,4	6,5	0,9
oděvní	683	625	58	12,4	26,0	1,9
kožedělný	106	82	24	1,9	3,4	0,8
dřevozpracující	261	34	227	4,7	1,4	7,4
polygrafický	49	15	34	0,9	0,6	1,1
chemický	9	4	5	0,2	0,2	0,2
průmysl skla a stavebních hmot	71	21	50	1,3	0,9	1,6
hutní a kovo zpracující	289	43	246	5,3	1,8	8,0
strojírenský	333	48	285	6,1	2,0	9,2
elektrotechnický	30	7	23	0,5	0,3	0,7
ostatní zpracovatelský	175	84	91	3,2	3,5	2,9
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	66	5	61	1,2	0,2	2,0
Stavebnictví	480	16	464	8,7	0,7	15,0
Obchod	355	210	145	6,5	8,7	4,7
Pohostinství a ubytování	90	58	32	1,6	2,4	1,0
Doprava a spoje	325	68	257	5,9	2,8	8,3
Peněžnictví a pojišťovnictví	51	30	21	0,9	1,2	0,7
Služby pro podniky	132	47	85	2,4	2,0	2,8
Veřejná správa	317	93	224	5,8	3,9	7,3
Školství	235	188	47	4,3	7,8	1,5
Zdravotnictví a sociální péče	235	199	36	4,3	8,3	1,2
Ostatní služby	184	89	95	3,3	3,7	3,1
Celkem	5496	2408	3088	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů 2001, ČSÚ 2004; vlastní výpočty

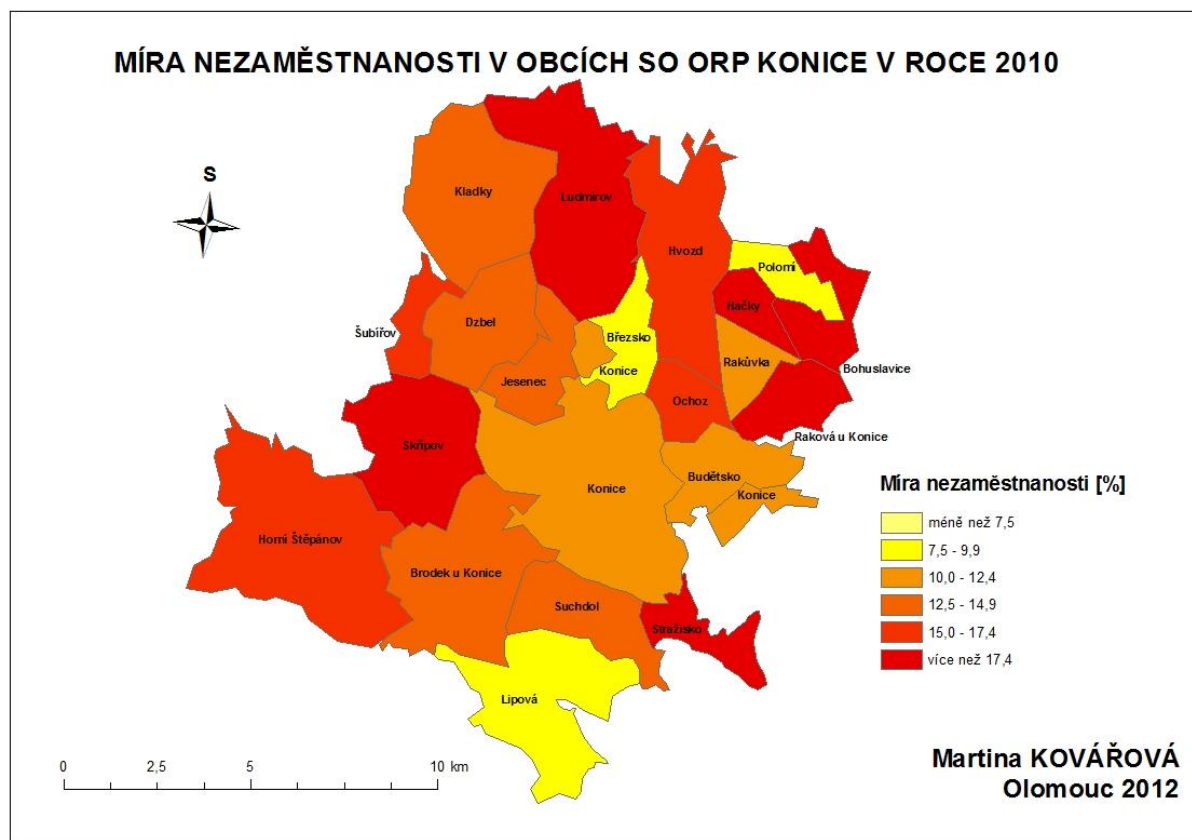

Příloha 4. Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2008 (vlastní zpracování s využitím ArcGIS 9.3 (ESRI Maps))

Příloha 5. Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2009 (vlastní zpracování s využitím ArcGIS 9.3 (ESRI Maps))

Příloha 6. Míra nezaměstnanosti v obcích SO ORP Konice k 31.12.2010 (vlastní zpracování s využitím ArcGIS 9.3 (ESRI Maps))